

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav světových dějin

Bakalářská práce

Kristýna Buršíková

Percepce americké občanské války v dnešní americké společnosti

The Perception of American Civil War in Today's American Society

Praha 2021

Vedoucí práce: prof. PhDr. František Stellner, Ph.D.

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce prof. PhDr. Františku Stellnerovi, Ph.D. za celkové vedení, vstřícnost a cenné rady a dále své rodině a blízkým, za jejich trpělivost a podporu při psaní této práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10. května 2021

.....

Jméno a příjmení

Abstrakt

V bakalářské práci bude zkoumán jeden z aspektů vnímání občanské války v dnešních jižních státech Ameriky. Pomocí příkladů několika odstraněných konfедераčních soch bude přiblížena doba, ve které byly postaveny, ale také jejich současný dopad na kulturní a sociální prostředí Spojených států amerických. S pomocí odborné literatury, novinových článků amerických médií a průzkumů veřejného mínění bude zkoumáno, jakým způsobem dochází k odstraňování a ničení soch a jaký je všeobecný názor veřejnosti na jejich přítomnost i jejich ničení.

Klíčová slova

Občanská válka, 1861-1865, Konfederace, Ztracená věc, sochy, symboly, rasismus

Abstract

The bachelor's thesis will examine one of the aspects of the perception of the Civil War in today's southern American states. The examples of several removed Confederate statues will show the time in which they were built, but also their current impact on the cultural and social environment of the United States. With the help of professional literature, newspaper articles in the American media and opinion polls, it will be examined how the statues are removed and destroyed and what is the general public opinion about their presence and their destruction.

Keywords

Civil War, 1861-1865, Confederacy, Lost Cause, Statues, Symbols, Racism

Obsah

Úvod.....	6
1. kapitola – Vývoj afroamerického lidu v jižních státech.....	10
2. kapitola – Počátek percepce občanské války v bývalých státech Konfederace.....	20
3. kapitola – Problematika odstraňování konfедераčních soch.....	30
Závěr.....	49
Seznam použité literatury.....	52
Prameny.....	52
Denní tisk.....	53
Dotazníky veřejného mínění.....	58
Odborná literatura.....	59

Úvod

V této bakalářské práci se budu zabývat percepcí americké občanské války ve spojitosti s ničením konfедераčních soch, jež byly postavené k počtě řadovým vojákům či jednotlivým osobnostem tohoto konfliktu na dnešním americkém Jihu. Toto téma je v současné americké společnosti velmi aktuální a svým rozsahem ovlivňuje kulturní, sociální i politické prostředí této země, ale i řady států na celém světě. Domnívám se, že snahy o pochopení tohoto problému mohou pomoci nejen k popsání současné situace ve Spojených státech, ale také pomoci probíhajícím i budoucím diskuzím ve spojitosti zobrazování historie v jakékoliv zemi s diskutabilní minulostí. Cílem této práce tedy bude přiblížení problematiky pracování s hmotnou pamětí a historií, v kontextu odstraňování konfедераčních soch, v dnešní americké společnosti.

Text je rozdělen do tří kapitol, v nichž se postupně budu snažit předeštěřit důležitá hlediska problematiky konfедераčních soch. V první úvodní kapitole se zaměřím na stručnou historii afroamerického lidu, od příchodu prvních otroků až do přelomu 20. a 21. století. Pozornost budu věnovat předně důležitým historickým mezníkům a událostem, které později formovaly společnost jihu Ameriky a jsou nezbytné k pochopení důvodu, proč později v 21. století dochází k odstraňování konfедераčních soch. Zavádějícím se může zdát, že samotné občanské válce v této práci není věnovaná takřka žádná pozornost. Jedním z důvodů je samozřejmě nedostatečný prostor a čas, ale z mého pohledu i nadbytečnost uvádět podrobnosti o vývoji konfliktu, který, ať to může znít překvapivě, není podmínkou pro základní pochopení problému percepce občanské války.

V první kapitole jsem vycházela předně ze základních publikací, zabývajících se politickým, ekonomickým a sociálním vývojem amerických států. Především jsem pracovala s knihami autorů Howarda Cincotty, Allana Nevinse a Henryho S. Commagera atd. Z dalších použitých publikací amerických historiků občanské války chci předně zmínit Jamese M. McPhersona a jeho knihu *The War That Forget the Nation: Why the Civil War Still Matters* (2015), ve které se mimo jiné zabývá otázkou rasismu ve vztahu k percepci občanské války. Dále zde zmíním také Davida W. Bligha, jenž má na kontě několik oceňovaných knih, ku příkladu *Race and Reunion: The Civil War in American History* (2001), v níž se mimo jiné věnuje problematice Ztracené věci a historickému vývoji vnímání občanské války. V českých historických kruzích je téma občanské války poměrně opomíjené, avšak nelze nezmínit

publikaci *Válka Severu proti Jihu* (1986) od českého iberoamerikanisty Josefa Opatrného či knihu *Země krví zbrocená* (2008) od historika Jiřího Hutečky. K popisu historie otroctví a vývoje života afroamerického lidu jsem využila publikaci Markéty Křížové, *Otroctví v Novém světě od 15. do 19. století* (2013), dále knihu *Lynčování* (2009) od Jöela Michela a knihu *Rasismus* (2003) od George M. Fredricksona.

Ve druhé kapitole se budu zabývat vývojem percepce války a prostředky, skrze které si ji Jižané připomínali. I toto téma je možno zpracovat z několika úhlů, já se však budu orientovat na sochy zasvěcené vojákům, generálům a dalším významným postavám války Severu proti Jihu. Svým výzkumem se také zaměřím na organizace, které stály za postavením mnoha jižních soch, a pokusím se nastínit důvod, proč docházelo k tam obrovskému zájmu o stavbu konfедераčních hrdinů prohrané války. Dále se v této kapitole budu zabývat různými obdobími, ve kterých byly sochy budovány a jak se měnil záměr k jejich postavení. Percepce občanské války a konfедераčním sochám se věnovala řada významných amerických historiků. Zde stojí za zmínění dozajista, kromě již uvedeného Davida W. Bligha a Jamese M. McPhersona, i Karen L. Cox, která se ve svých knihách, například *Dixie's Daughters: The United Daughters of the Confederacy and the Preservation of Confederate Culture* (2003), věnuje předně činnosti ženské skupiny Sjedenocných dcer Konfederace, ve kterých autorka vidí hlavní důvod dlouhodobého udržení popularity Ztracené věci a tedy i přítomnosti velkého počtu konfедераčních soch.¹ Dále bych zmínila knihu Caroline E. Janney, *Remembering the Civil War: Reunion and the Limits of Reconciliation* (2013), či publikaci Davida Goldfielda, *Still Fighting the Civil War* (2002), kteří se mimo jiné ve svých publikacích zabývali vnímáním občanské války i dnešním odkazem konfедераčních soch.

Skrze výzkum, který je obsažen ve třetí kapitole, se budu snažit nastínit současnou situaci na americkém Jihu, přesněji, kvůli jakému důvodu dochází k odstraňování a vandalizaci soch oslavujících zaniklou Konfederaci. Odpovědi na tyto otázky se pokusím naleznout na příkladech několika soch, jež byly odstraněny v letech 2015 až 2020 v bývalých státech Konfederace i ve výsledcích několika průzkumů veřejného mínění, které proběhly v Americe v posledních několika letech. Ve výběru soch i časového období jejich odstranění jsem vycházela především z výzkumu *Whose Heritage?* (2016) organizace Southern Poverty Law Center, ve kterém je mimo jiné uveden kompletní seznam veřejných symbolů Konfederace. V rámci této kapitoly jsem z důvodů aktuálnosti dále využívala především novinové články amerických médií, předně The New York Times a The Washington Post. V části věnované veřejným stanoviskům občanů na vnímání války, myšleno odstraňování

¹ COX, *Dixie's Daughters: The United Daughters of the Confederacy and the Preservation of Confederate Culture*, Gainesville, 2003, str. 5.

soch, jsem vycházela ze zveřejněných výsledků řady průzkumů. Na tomto místě zmíním například průzkumy The Elon University, CNN či časopisu The Economist, jež byly vypracovány ve snaze popsat všeobecný vývoj trendu odstraňování soch a percepce občanské války v dnešní americké společnosti. Použité průzkumy byly provedeny v průměru na 1500 respondentech, kteří byli nejčastěji rozděleni dle rasy, věku či politické orientace.

Značná část této práce je věnována vývoji historické paměti obyvatel amerického Jihu, ale také v jaká místa paměti byla posléze reflektována. V části věnované počátkům percepce občanské války jsem vycházela z poznatků o historické paměti popsané Pierrem Norou, jenž charakterizuje historickou paměť jako zobecňující, vybírající si jen ty prvky, které ji vyhovují, podobně, jako tomu bylo u zrodu tzv. Ztracené věci.² Důraz kladu především na popsání jedné konkrétní kolektivní historické paměti obyvatel bývalých států Konfederace, a to již zmíněné Ztracené věci, ve které konfедераční státy vyšly z války jako morální vítězové a svůj předešlý způsob života tak považovali za ten správný. Aby došlo k zapamatování a uchování této verze, byly vytvořeny fyzické připomínky, aby Ztracená věc mohla existovat i pro další generace. Čímž se dostávám k hlavnímu důvodu stavby památníků, postavené na připomínku občanské války. Důležitým faktorem u stavby konfедераčních soch je jejich umístění, čímž dochází k přemístění kolektivní paměti, podobně, jako to popisuje Nora.³ Prostřednictvím oslav a všudypřítomných symbolů, tak bylo umožněno přežití kolektivní paměti a dodnes určitým způsobem vytváří identitu jižní společnosti.⁴

V první kapitole a druhé kapitole, jelikož se jedná o uvození problematiky Afroameričanů ve Spojených státech a vývoji percepce občanské války, jsem vycházela ze shromážděné základní a relevantní literatury, tedy postupovala jsem dle přímé metody. Kvůli přehlednosti a čitelnosti textu jsem ve výčtu historických událostí postupovala chronologicky, tedy pomocí progresivní metody. V části druhé kapitoly jsem se věnovala předně působením ženské organizace Sjedených dcer Konfederace, která je svou činností odpovědná za existenci několik set konfедераčních soch, čímž se jedná o skupinovou biografii popsanou Jiřím Zounekem a Michalem Šimáněm.⁵ Kapitola třetí se s použitím metod od předešlých poměrně liší. V této kapitole jsem se za pomoci sondy snažila popsat obecná hlediska v přístupu k odstranění konfедераčních soch na konkrétních příkladech. Jednotlivé sochy jsem vybírala se zřetelem na jejich umístění a samozřejmě i dle data jejich odstranění. Dané sochy

2 NORA, Pierre, *Mezi pamětí a historií: problematika míst*, Praha, 2010, str. 42.

3 HLAVÁČKA, Milan, *Místa paměti*, in: *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*, Praha, 2014, str. 604.

4 BARŠA, Pavel, *Paměť národa a vědění historie*, in: *Uzel na kapesníku: Vzpomínka a narativní konstrukce dějin*, Praha, 2014, str. 39.

5 ZOUNEK, Jiří, ŠIMÁNĚ, Michal, *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: Kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*, Brno, 2014, str. 56.

jsem následně seřadila chronologicky, dle data jejich stržení. Pomocí komparativní metody jsem se snažila najít podobnosti mezi jednotlivými sochami a dále i mezi výsledky průzkumů veřejného mínění.

1. kapitola – Vývoj afroamerického lidu v jižních státech

První zaznamenaný africký otrok připlul na severoamerický kontinent ve stejné době, kdy Ameriku začali osídlovat angličtí kolonisté. Od této chvíle uplynulo do dnešního dne čtyři sta let. V následující kapitole popisují právě tento vývoj afroamerického obyvatelstva, od samotných počátků otroctví v Severní Americe, přes občanskou válku, následnou segregaci a lynčování, předně v bývalých státech Konfederace, až po hnutí za občanská práva v 50. a 60. letech. Nejde však o hlubinnou sondu do problému rasismu ve Spojených státech, nýbrž jen o shrnutí nejdůležitějších historických skutečností, důležitých k uvození problému této bakalářské práce.

Na počátku 17. století vznikalo na východním pobřeží severoamerického kontinentu třináct kolonií v závislosti na Britském království. Již za několik let se na úrodné půdě začalo dařit rýži, tabáku, indigu a dalším plodinám. Chyběli však pracovníci, kteří by obdělávali půdu a sklízeli úrodu. Východiskem byl nově vznikající tzv. trojúhelníkový obchod, jenž byl složitým mechanismem v atlantickém prostoru sdružující vazby mezi zeměmi, které si navzájem poskytovaly zboží, pracovní sílu a peníze. Zjednodušeně, na americký kontinent byli dováženi černoští otroci z Afriky výměnou za úrodu a peníze, které mířily do Evropy.⁶ Ve druhé polovině 17. století začínal obchod s otroky nabývat na síle, což bylo zapříčiněno popularitou pěstování tabáku, který se stal zdrojem rychlého zbohatnutí. S tím také souvisí vznik fenoménu plantáží. Později tabák nahradila bavlna, která se sama o sobě stala hlavním důvodem, proč se otroctví udrželo na jihu Severní Ameriky i v 19. století.

Do této doby byly všechny evropské kolonie na území Ameriky společnostmi vlastníci otroky, tedy vnímaly otroctví jako legální a přínosné. Několik z nich navíc byly přímo otrokářskými společnostmi, které zakládaly svou podstatu na existenci otrokářské práce, a celý život kolonistů se od toho odvíjel.⁷ Poté, co se Američané dostali z područí britské nadvlády, názorů na zrušení otroctví začalo přibývat, předně v severních státech. Následovala vlna protiotrokářského hnutí, která byla poháněna nejen ekonomickými, ale také sociálními důvody. Vrcholem snah Severu byla první desetiletí 19. století. Nejprve prezident Thomas Jefferson v roce 1807 zakázal obchod s otroky⁸ a o několik let později podepsal

6 KŘÍŽOVÁ, Markéta, *Otroctví v Novém světě*, Praha, 2013, str. 96.

7 KŘÍŽOVÁ, *Otroctví*, str. 125.

8 SPARKS, Randy J., *Blind Justice: The United State's Failure to Curb the Illegal Slave Trade*, in: *Law and History Review*, Vol. 35, No. 1, 2017, str. 53.

zákon, „jímž Spojené státy uzavřely své přístavy otrokářským lodím. (...) Roku 1820 americký kongres vyhlásil obchod s otroky za ekvivalentní pirátství, a tedy podléhající trestu smrti“.⁹

Na počátku 19. století se rozloha Spojených států koupí Louisiany od budoucího císaře Napoleona v roce 1803 zdvojnásobila.¹⁰ Následovalo období, kdy Amerika rychle získávala nová území na západě a rychle rostl počet obyvatel. Nové státy byly přijímány Kongresem do Unie buď jako otrokářské nebo jako protiotrokářské, aby vždy byla zachována rovnováha. Jeden z důvodů oddělení jižních států od Unie na počátku občanské války byl právě tento proces přijímání nových států, protože každá strana se snažila mít převahu v Kongresu a tím prosazovat svou ideologii.¹¹

Propast mezi Severem a Jihem nebyla způsobená jen otroctvím, lišily se také hospodářsky, sociálně a politicky. Jak je uvedeno v knize *Dějiny USA*, „jih byl téměř celý zemědělský a měl jen jedno větší město, New Orleans. Na Severu rostla města, a obyvatelstvo New Yorku se počtem blížilo k milionu. Na jihu bylo velmi málo továren, (...), všechny textilní továrny na jihu zpracovávaly méně bavlny, než jediné město Lowell v Massachusets“.¹² Bylo tedy zřejmé, že Sever měl obrovskou převahu, co se týče průmyslu, neboť pouze New York roku 1860 vyráběl dvakrát tolik, co všechny jižní státy dohromady.¹³ Jak bylo naznačeno v předešlém úryvku i počtem obyvatel se obě strany výrazně lišily. Sever během občanské války tvořilo dvacet tři států s počtem obyvatel skoro dvacet jedna milionů, naopak Jih tvořilo jedenáct států s necelými deseti miliony obyvatel, z čehož navíc byly tři miliony obyvatel jiné rasy.¹⁴

Zvolení Abrahama Lincolna prezidentem v roce 1860 učinilo z odtržení Jižní Karolíny od Unie, která dlouho čekala na onu příležitost, hotovou věc. Delegáti Jižní Karolíny odchod odůvodňovali „zvětšujícím se nepřátelstvím vůči jižním státům a nerespektování jejich povinností a zákonů (...)“.¹⁵ Do 1. února 1861 následovalo Jižní Karolínu dalších šest jižních států a o den později přijaly tyto státy svou prozatímní ústavu Konfederace Jihu a za svého prezidenta si zvolily Jeffersona Davise.¹⁶ V první polovině války Jih často vyhrával bitvy, ale nikdy ne válku. Misky vah se však na pevně přiklonily na stranu Severu dne 22. září 1862, kdy Abraham Lincoln přečetl znění patrně toho nejdůležitějšího zákona v americké historii –

9 KŘÍŽOVÁ, Otroctví, str. 206.

10 MICHEL, Joël, Lynčování, Praha, 2009, str. 14.

11 CINCOTTA, Howard (red.), Nástin amerických dějin, Praha, 1994, str. 127.

12 NEVINS, Allan, COMMAGER, Henry S., Dějiny USA, Klatovy, 1994, str. 172.

13 NEVINS, COMMAGER, Dějiny, str. 180.

14 OPATRŇÝ, Josef, Válka Severu proti Jihu, Praha, 1998, str. 113-114.

15 PINKELMAN, Paul, Slavery, the Constitution, and the Origins of the Civil War, In: OAH Magazine of History, Vol. 25, No. 2, 2011, str. 14.

16 CINCOTTA, Nástin, str. 162.

Emancipačního aktu, který vešel v platnost 1. ledna příštího roku. Účinně tak zrušil otroctví ve všech vzbouřených státech, kromě států hraničních a oblastí obsazených jednotkami Unie.¹⁷ Emancipační akt měl tři části: „*První [část] byla zaměřena proti aktivním bojovníkům proti jednotě USA, druhá proti majetku všech lidí v secesionistických státech, třetí se pak týkala osvobození otroků*“.¹⁸ V prosinci roku 1865 byl následně ratifikován třináctý dodatek ústavy, jenž rušil otroctví v celých Spojených státech a stal se tak potvrzením předešlé Proklamace emancipace. Třináctý dodatek se tak stal oficiálním prohlášením, že jedna z hlavních příčin občanské války je navždy pryč.¹⁹ Rozhodnutí Abrahama Lincolna nebylo až tak morální, jak by se na první pohled mohlo zdát, na mysli měl předně ekonomické a vojenské výhody zrušení otroctví. Hlavním důvodem byl pozdější nábor černošských otroků do řad armády, ale také pohřbení posledních nadějí Jihu na získání podpory z Evropy, protože pomocí Konfederaci by evropské státy vyslaly signál, že podporují systém otroctví. Dalším důvodem bylo vyvolání sociální revoluce na Jihu, při které by se nově osvobození Afroameričané vzepřeli svým pánům.²⁰ Dle očekávání, zrušení otroctví vyvolalo na Jihu obrovský zmatek. Připravilo Konfederaci o lidskou pracovní sílu a tím zhoršilo její postavení na válečném poli. Jih zuřil. Nejvíce je pobouřila přítomnost černošských otroků v unionistické armádě. Dokonce prezident Jefferson Davis nařídil, aby zajatí otroci byli navraceni státu, odkud pocházeli, kde s nimi bylo naloženo podle zákonů daného státu. Zajatí důstojníci byli poté trestáni jako zločinci, kteří podporují otroká povstání.²¹

Dne 9. dubna roku 1865 se ve vesnici Appomattox sešli dva největší generálové občanské války – Ulysses S. Grant a Robert E. Lee, aby podepsali kapitulční listinu ve prospěch Unie.²² Tím byla uzavřena jedna z největších kapitol americké historie. Po válce vstoupily Spojené státy do období *Rekonstrukce Jihu*, protože válka zdecimovala nejen konfедераční armádu, ale také půdu, železnice, domy, mosty atd.²³ Občanská válka tak zajistila přežití Unie, ukončila několikasetleté trvající otroctví, zrychlila technologický rozvoj, územní expanzi i ekonomickou koncentraci většiny země.²⁴ Prezidentem opětovně spojených

17 FLETCHER, George P., Lincoln and the Thirteenth Amendment, In: OAH Magazine of History, Vol. 21, No. 1, 2007, str. 52.

18 OPATRŇÝ, Válka, str. 172.

19 FLETCHER, George P., Lincoln, str. 52.

20 HEIDEKING, Jürgen, MAUCH, Christof, Dějiny USA, Praha, 2012, str. 149.

21 DAVIS, Jefferson, General Orders, No. 111: Proclamation by the Confederate President, [online], Adj. and Insp. General's Office, 24. 12. 1862, [26. 4. 2021], dostupné z: <http://www.freedmen.umd.edu/pow.htm>.

22 OPATRŇÝ, Válka, str. 285.

23 NEVINS, COMMAGER, Dějiny, str. 196.

24 LeMAHIEU, Michael, BURTON, Orville V., Civil War Memory in the Civil Rights Movement and Contemporary Culture, in: American Studies, 53:4, 2014, str. 107.

států byl zvolen nezkušený a nepřipravený Andrew Johnson. Byl postaven do velmi obtížné situace, kdy Spojené státy musely řešit jak naložit s poraženým Jihem a jak ho opětovně zařadit do celku Unie. Úkol byl ztížen všeobecným voláním Seveřanů po pomstě, které bylo podmíněno také vraždou bývalého prezidenta.²⁵ Válka zanechala ve věrných Jižanech nenávist ke svým severním bratrům, nenávist, která bude hmatatelná v americké společnosti po další desetiletí.

V prvních letech po válce zachvátil Jih chaos a bezvládí. Největší města Jihu jako Richmond, Charlestone či Atlanta ležela pod nánosem popela a suti. Mosty, železnice a cesty byly zničeny a celý hospodářský průmysl byl ochromen.²⁶ V období rekonstrukce se jednalo o nápravě hospodářského, sociálního a politického řádu na Jihu, pomocí nově vytvořených zákonů a nařízení. Rekonstrukce začala ihned po válce a prezident Johnson postupoval především podle návrhů, které vytvořil na konci života jeho předchůdce. Program rekonstrukce měl několik částí. Celý Jih se ocitl pod vojenskou správou a byl rozdělen do pěti okrsků, nad kterými byl vojenský dozor.²⁷ Dále byl Jihu vnucen nově schválený čtrnáctý dodatek ústavy, jenž zajišťoval černochům rovná práva ve veřejném životě a nově také i patnáctý, který se týkal všeobecného volebního práva.²⁸ Všechny politické posty byly obsazeny zástupci Republikánské strany a k moci se tak dostávali prominentní Seveřané za pomoci nově uznaných černošských volebních hlasů.²⁹

Přijetím čtrnáctého a patnáctého dodatku ústavy Spojených států se sociální a politický život osvobozených Afroameričanů na Severu i na Jihu měl změnit k lepšímu. Do července roku 1866 Kongres schválil zákon o občanských právech³⁰ a také ustanovil nový Úřad pro uprchlíky, osvobozené otroky a pro opuštěnou půdu, což mělo pomoci bývalým otrokům postavit se na vlastní nohy.³¹ Krátce na to byl schválen již zmíněný čtrnáctý dodatek, jenž uvádí: „*Všechny osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech a podřízené jejich soudní pravomoci jsou občany Spojených států a státu, v němž přebývají*“.³² V roce 1870 byl ratifikovaný i patnáctý dodatek, který ukládal, že „*Spojené státy ani kterýkoliv jednotlivý stát Unie nesmějí popřít ani omezit volební právo žádného občana Spojených států*“.

25 NEVINS, COMMAGER, Dějiny, str. 188.

26 McPHERSON, James, Ordeal by Fire: The Civil War and Reconstruction, New York, 1982, str. 533.

27 FONER, Eric, Give Me Liberty! An American History, Volume 2: From 1865, New York, 2005, str. 566.

28 McPHERSON, James, The War That Forget a Nation: Why the Civil War Still Matters, Oxford, 2015, str. 178.

29 JOHNSON, Paul, Dějiny amerického národa, Praha, 2014, str. 398.

30 CINCOTTA, Nástin, str. 171.

31 HUTEČKA, Jiří, Země krví zbrocená: Americká občanská válka 1861-1865, Praha, 2008, str. 460.

32 National Archives, The Constitution: Amendments 11-27, [online], 14. 10. 2020, [10.12. 2020], dostupné: <https://www.archives.gov/founding-docs/amendments-11-27>.

*z důvodů rasy, barvy pleti nebo bývalého nevolnického stavu“.*³³ Existence nově schválených dodatků, které umožňovaly rovná práva nehledě na barvu kůže, však nebyly podmínkou pro jejich dodržování v reálném životě.

V roce 1872, během prezidentského období Ulysses S. Granta, vyšel v platnost zákon o amnestii a později v 70. letech byly odvolány vojska z území jižních států.³⁴ To se stalo pozvánkou pro bílé demokratické Jižany, již se tak opět dostali do vysokých politických funkcí, díky čemuž zůstane Jih věrný své staré straně po celé další století.³⁵ Navíc již Afroameričany omrzelo, být nástroji v rukou obratných politiků, kteří je častokrát využívali pro získání hlasů. Netrvalo dlouho a Demokratická strana znovu získala jeden jižní stát za druhým.³⁶ Právo, které Afroameričané nabyli v období Rekonstrukce, jim bylo sebráno pomocí právních klíčků a zastrasování.³⁷

Snaha Jižanů umravnit cílevědomé Afroameričany šla v ruku v ruce s lynčováním, se vznikem neoficiálních zákoníků a často nepsaných pravidel pod názvem Jim Crow a také se vznikem spolků s cílem povznést „angloamerickou“ rasu opět na výsluní, přičemž nejslavnějším a nejaktivnějším spolkem byl spolek Ku-klux-klan, založený v roce 1865 jižanským generálem Nathanem Bedfordem Forrestem ve státě Tennessee.³⁸ K dalším známým polovojenským spolkům patřily například White Leagues, White Liners nebo Rifle Clubs. Tyto skupiny měly společný cíl a to „vykoupit“ Jih od černošské nadvlády a zajistit návrat ke starým poměrům. Skupiny se často skládaly z bývalých konfедераčních velitelů a vojáků³⁹, kteří díky válce a následnému zrovnoprávnění černochoů přišli o práci i společenské postavení.⁴⁰ V tomto období, trvající skoro jedno celé století, nahradila otrokářský systém stále více promyšlená rasová segregace a často nesmyslná krutost.⁴¹ Zákony Jima Crowa separovaly celou americkou společnost až do hlubokých 60. a 70. let 20. století. Zákony se předně zaměřovaly na rozdělení veřejných míst na základě rasy. Černoši v té době nesměli vstoupit do parků, divadel, hotelů, restaurací či si sednou na označená místa v hromadné dopravě, která byla přiřazena pouze bělochům.⁴²

33 Tamtéž.

34 NEVINS, COMMAGER, Dějiny, str. 192.

35 McPHERSON, The War, str. 183.

36 NEVINS, COMMAGER, Dějiny, str. 192.

37 TINDALL, George B., SHI, David E., Dějiny Spojených států amerických, Praha, 2008, str. 375.

38 HEIDEKING, MAUCH, Dějiny, str. 158.

39 McPHERSON, The War, str. 183.

40 ČERNÝ, Karel, Ku-klux-klan a jeho čtvrtá reinkarnace, in: Soudobé dějiny, 2-3, 2019, str. 401.

41 MICHEL, Lynčování, str. 13.

42 HEIDEKING, MAUCH, Dějiny, str. 183.

K potlačení a zastrášení černošského obyvatelstva dále sloužilo lynčování. Předně pro období let 1870 až 1940 se staly pro jih Ameriky charakteristické lynčovací davy, uplatňující domnělou právní spravedlnost nad svými oběťmi. Před občanskou válkou bylo lynčování také poměrně běžným jevem, omezovalo se ale především na otroky trestané svými pány, na Mexičany, Indiány či obyvatele pohraničních oblastí. Na přelomu století však lynčování získalo nový rozměr davového násilí ve jménu zachování si hodnot jižní civilizace. Z lynče se tak později stala všední záležitost, především v oblastech bez organizace a úřadů, což bylo nejčastěji na území amerického Jihu.⁴³ Lynč cíl splnil, zasadil do mysli Afroameričanů neustálý strach z možného útoku. Dle údajů poskytnutých organizací Equal Justice Initiative došlo v letech 1877 až 1950 k 4084 zdokumentovaným rasovým lynčům ve dvanácti jižních státech a k dalším přibližně 300 případům ve zbylých amerických státech.⁴⁴ Rok 1952 byl prvním rokem, ve kterém nebyl zaznamenán ani jeden případ lynče.⁴⁵

V důsledku silné segregace na Jihu došlo v letech 1910 až 1930 k několika početným vlnám migrace, ve kterých Afroameričané ve velkém opouštěli Jih a mířili za vidinou větší svobody na Sever, převážně do velkých měst.⁴⁶ Ve 40. letech proud černošských migrantů zesílil a v 70. letech překonal číslo téměř šesti milionů.⁴⁷ S příchodem první a druhé světové války se tužby Afroameričanů po rovných právech ještě více prohloubily.⁴⁸ Spojené státy vešly do válek s cílem ochrany svobody a demokracie po celém světě, ovšem paradoxem zůstává, že na onu svobodu a demokracii ve Spojených státech nedosáhlo několik milionů obyvatel. Když se po válkách vrátili afroameričtí veteráni zpět domů, svoboda, za kterou bojovali, je doma nečekala. Místo toho se doma dočkali jen diskriminačních zákonů, lynčovacích davů a znovu obnoveného Ku-klux-klanu.⁴⁹ Situace se však začala pozvolna měnit. Některé instituce i politici odpovědní za mezinárodní vztahy si začali uvědomovat, že *„rasová segregace je nejen analogií nacistického zacházení se Židy a tudíž morálně neospravedlnitelná, ale je také v rozporu s národními zájmy“*.⁵⁰

Nejvýbušnější problém, který druhá světová válka přinesla, se týkal účasti afroamerického obyvatelstva na obraně země. Situace se změnila během vlády prezidenta

43 MICHEL, Lynčování, str. 9.

44 Equal Justice Initiative, Lynching in America. Confronting the Legacy of Racial Terror, Third Edition, 2017 Str. 44.

45 Equal Justice Initiative, Lynching, str. 55.

46 CINCOTTA, Nástin, str. 253.

47 Equal Justice Initiative, Lynching, str. 55.

48 CINCOTTA, Nástin, str. 298.

49 FREDRICKSON, George M., Rasismus, Praha, 2003, str. 91.

50 FREDRICKSON, Rasismus, str. 101.

Trumana, jenž ukončil rasovou segregaci v armádě.⁵¹ Do té doby zastávali černoši často jen podřadné pozice a později mohla většina z nich sloužit pouze v segregovaných jednotkách.⁵² Truman nezůstal jen u armády, mimo jiné prosadil federální zákon proti lynčování a ukončil rasovou diskriminaci v dopravě mezi jednotlivými státy.⁵³ To však nestačilo. Afroameričané brzy na to začali otevřeně protestovat proti různým druhům diskriminace, včetně samotné rasové segregace.⁵⁴ Protesty a demonstrace byly vedeny nejrůznějšími organizacemi a často se od sebe lišily směrem, kterým se chtěly ubírat. Patrně tou nejaktivnější a nejpočetnější se stala organizace NAACP, celým názvem Národní sdružení pro povznesení barevného obyvatelstva, jež byla založená v roce 1910 a jejím nejznámějším členem byl W. E. B. DuBois.⁵⁵ Hlavní strategií sdružení bylo prosazování 14. a 15. dodatku ústavy do praxe. Na druhé straně v té době vznikala další skupina, sdružená kolem vůdčího hlasatele Marcuse Garveye. Garvey samozřejmě také prosazoval rasovou předpojatost, ale v průběhu let došel k názoru, že je v srdcích bělošských Američanů natolik zakořeněná, že černochům nezbyvá nic jiného, než prchnou do Afriky a založit tam černošskou republiku. Na tuto myšlenku o několik let později navázal další afroamerický vůdce Malcolm X a stala se stěžejní myšlenkou hnutí Černé moci.⁵⁶

Hnutí za občanská práva bylo organizovaným úsilím milionů Afroameričanů, kteří se snažili ukončit rasovou diskriminaci ve všech aspektech lidského života. Začalo koncem 40. let a skončilo v průběhu 60. let 20. století. Významným rokem ve vývoji protestů hnutí za občanská práva však bývá uváděn rok 1954, který předchází eskalaci protestů a následným potvrzením zákonů na ochranu ústavních práv všech amerických obyvatel. V tomto roce Nejvyšší soud rozhodl v případě Brown vs. Board of Education, že segregace ve vzdělání je protiústavní a ukončil tak éru „oddělení, ale sobě rovni“,⁵⁷ právně potvrzenou v roce 1896.⁵⁸ „Tím odstartovala éra ‘aktivistické‘ judikatury, během níž byly soudy v čele s Nejvyšším soudem, motorem společenských reforem.“⁵⁹ O tři roky později se mohla Amerika přesvědčit, zda segregace ve školství opravdu skončila. Všechny oči se tehdy upřely na město Little Rock v Arkansasu, kde několika černošským studentům zakázal guvernér, na popud rozčilených

51 MICHEL, Lynčování, str. 214.

52 TINDALL, SHI, Dějiny, str. 609.

53 MICHEL, Lynčování, str. 214.

54 TINDALL, SHI, Dějiny, str. 609.

55 CINCOTTA, Nástin, str. 253.

56 TINDALL, SHI, Dějiny, str. 532-533.

57 SUGRUE, Thomas J., LEUTHART, Haley, Northern Lights: The Black Freedom Struggle Outside the South, in: OAH Magazine of History, Vol. 26, No. 1, 2012, str. 10.

58 ANSALONE, George, Tracking: A Return to Jim Crow, in: Race, Gender and Class: A Potpourri in Psychology, Vol. 13, No. 1/2, 2006, str. 145.

59 HEIDEKING, MAUCH, Dějiny, str. 300.

bílých místních, vstup do střední školy. Arkansas se tak ocitl pod státním dohledem a dětem byl umožněn přístup do školy s doprovodem policie. Ani po tomto incidentu, nebyl odpor bělochů zlomen a na školách na tzv. Hlubokém Jihu, učinila desegregace školství jen malý krok kupředu.⁶⁰

O rok později, v roce 1955, došlo v alabamském městě Montgomery, k památné chvíli, která se stala významnou pro boje za lidská práva. Dne 1. prosince se odmítla vzdát svého místa v autobuse, v přední části vyhrané jen pro bílé, bojovnice a členka NAACP Rosa Parks.⁶¹ Její vzdorný postoj vybízel další Afroameričany k protestům a tím také zahájila roční autobusový bojkot v Montgomery. Po celý rok využívali černoši pouze sdílená auta nebo chodili po městě pěšky. V těchto bouřlivých letech stál v popředí bojů baptistický kazatel Martin Luther King a spolu s bojkotem prosazoval tzv. sit-in, kdy Afroameričané odmítali opouštět místa z restaurací, aniž by byli obslouženi. Posléze se k tomu přidaly i kneel-in v kostelích, či wade-in ve veřejných plovárnách.⁶² I přes násilnou reakci policie a rasistických spoluobčanů, se myšlenka nenásilných protestů osvědčila.

Úspěšnost protestů pod vedením Martina Luthera Kinga oslovila Roberta Kennedyho, jenž spolu se svým bratrem prezidentem J. F. Kennedym prohlásili, že dosavadní nařízení nestačí. Prezident Kennedy přišel s ambiciózním zákonem, díky kterému měla skončit diskriminace ve veřejných zařízeních, také měl nadobro odstranit segregaci ve školách a chránit černošské voliče. Avšak jižní konzervativci tento návrh v Kongresu zablokovali.⁶³ Větší úspěch v oblasti občanských práv zaznamenal až příští americký prezident Lyndon B. Johnson, který během svého úřadu, v létě 1964, podepsal patrně nejradikálnější opatření v historii Kongresu. Zákon zakazoval rasovou diskriminaci ve veřejných zařízeních, ale také na pracovišti.⁶⁴ Ministr spravedlnosti měl díky tomu navíc i právo zahájit řízení ve věci segregace ve školách. O rok později byl navíc ještě schválen zákon o volebním právu, jenž rušil zkoušku gramotnosti a další opatření, které byly do té doby používány během voleb. Koncem roku bylo díky novému zákonu nově registrováno před 250 tisíc černošských voličů.⁶⁵ Pár dní po atentátu na Martina L. Kinga, Johnson podepisuje další zákon o občanských právech, známý též také jako Zákon o spravedlivém bydlení, díky kterému jsou

60 CINCOTTA, Nástin, str. 300.

61 JOHNSON, Dějiny, str. 711.

62 TINDALL., SHI, Dějiny, str. 690.

63 TINDALL, SHI, Dějiny, str. 693.

64 BOBO, Lawrence D., Somewhere Between Jim Crow & Post-Racialism: Reflections on the Racial Divide in America Today, in: Daedalus. Race, Inequality & Culture, Vol. 140, No. 2, 2011, str. 12.

65 JOHNSON, Dějiny, str. 701.

nově umožněny rovné příležitosti k bydlení bez ohledu na rasu, náboženství či národní původ.⁶⁶

Během 60. let hnutí za občanská práva dosáhla nepochybného vítězství, ale v následujících letech se hybná síla snah o zlepšení života menšin pomalu vyčerpávala. S příchodem 70. let se především studentské demonstrace dále zaměřovaly spíše na konkrétnější cíle a získávaly na agresivitě a organizovanosti.⁶⁷ I přes všechno úsilí se od konce 70. let míra rasové segregace, především ve školních obvodech velkých měst, zhoršovala.⁶⁸ Situaci měla zlepšit tzv. pozitivní diskriminace, během níž byly vytvořeny stanovy, podle kterých měly školy i pracoviště přijímat menšiny v určitém počtu. To však mělo dopad na potenciální bělošské studenty, kteří byli kvůli barvě kůže odmítnuti na vysoké škole.⁶⁹ Velkou publicitu tehdy získal případ z roku 1978, kdy nebyl jeden bělošský student přijat na lékařskou fakultu v Kalifornii. Výsledkem byl zákaz používání kvót, podle kterých byla rozhodující rasová příslušnost ve výběrovém řízení. Následující roky pokračovaly v podobném duchu. Výnosy o ukončení pozitivní diskriminace měly za následek propad zapsaných afroamerických studentů na vysokých školách.⁷⁰

Afroameričané vyšli z bouřlivých 50. a 60. let jako nesporní vítězové, kteří získali něco, o čem se jejich rodičům a prarodičům mohlo nechat jenom zdát. I přes to všechno se stále nenacházejí na pomyslném vysněném místě. Ačkoliv v současnosti již není tak neobvyklé vidět afroamerické státníky ve vysokých politických funkcích, či jako vojáky, doktory nebo vědce, stále panuje ve Spojených státech rasismus a diskriminace proti menšinovým skupinám. Ze statistických údajů k roku 2019 vidíme, že z celkové americké populace činí příslušníci k afroamerické rase přibližně 13,5 %⁷¹, naopak ve vězení tvoří okolo 33 %.⁷² Jedním z důvodů je horší přístup menšin ke vzdělání, práci, ale také k plnohodnotnému domovu.⁷³ Nenapomáhá tomu ani ta skutečnost, že v roce 2005 byli Afroameričané ve věku 15 až 44 let vystaveni sedmkrát až osmkrát vyššímu riziku, že budou zastřeleni.⁷⁴ Neozbrojení Afroameričané také bývají častěji obětmi policejních vražd.⁷⁵

66 CINCOTTA, Nástin, str. 320.

67 JOHNSON, Dějiny, str. 412.

68 SUGRUE, LEUTHART, Northern Lights, str. 15.

69 JOHNSON, Dějiny, str. 768.

70 CINCOTTA, Nástin, str. 321.

71 Population of the U.S. by race 2000-2019, Statista Research Department, [online], 21. 1. 2021, [15. 2. 2021], dostupné: <https://www.statista.com/statistics/183489/population-of-the-us-by-ethnicity-since-2000/>.

72 CARSON, Anne, Prisoners in 2019, U. S., Department of Justice, 2020, str. 6.

73 JOHNSON, Dějiny, str. 768.

74 HEIDEKING, MAUCH, Dějiny, str. 423.

75 FORDE, Kathy R., BOWMAN, Bryan, Exploiting Black Labor After the Abolition of Slavery, [online], The Conversation, 7. 2. 2017, [23.12. 2020], dostupné: <https://theconversation.com/exploiting->

Počet Afroameričanů i jiných menšinových etnik ve Spojených státech stále roste. Podle demografických předpovědí bude podíl bělošského obyvatelstva v budoucnosti klesat a menšinové skupiny se před polovinou 21. století společně stanou většinou.⁷⁶ I pohyb afroamerického obyvatelstva se s příchodem nového tisíciletí změnil. S jeho počátkem se Afroameričané ze Severu začínají opět vracet na Jih, díky čemuž tam dnes žije nadpoloviční většina.⁷⁷ V dnešní době existuje v Americe okolo čtyřiceti navzájem nezávislých organizací, situovaných především na americkém Jihu, s cílem pomoci Afroameričanům po celé Americe k rovným podmínkám.⁷⁸ Nejvýznamnější a nejúspěšnější organizací, bojující za práva černochů je v současnosti Black Lives Matter, jež dnes nese dědictví hnutí Malcolma X – Černá síla. Již několik let se zaměřuje na reformu trestního soudnictví⁷⁹, ale na popularitě získala především v posledních letech, kdy často stála na jedné straně konfliktu ohledně konfедераčních soch, nebo policejní brutality na černoších.

[black-labor-after-the-abolition-of-slavery-72482](#).

76 HEIDEKING, MAUCH, Dějiny, Praha, str. 425.

77 ČERNÝ, Ku-klux Klan, str. 405.

78 ČERNÝ, Ku-klux Klan, str. 402.

79 PRUITT, Sarah, How the Black Power Movement Influenced the Civil Rights Movement, History.com, [online], 20. 2. 2020, [15. 2. 2021], dostupné: <https://www.history.com/news/black-power-movement-civil-rights>.

2. kapitola – Počátek percepce občanské války v bývalých státech Konfederace

Po prohrané občanské válce zachvátila Jih ekonomická a sociální krize. Mnoho Jižanů zemřelo a zbytek přeživších musel své místo ve společnosti začít hledat znovu. Dopady války byly všudypřítomné a přímo i nepřímo zasáhly každého občana. Netrvalo dlouho a obě části země se začaly vzpamatovávat z uplynulého konfliktu. Sever Ameriky byl obnoven velmi rychle, avšak Jihu to trvalo několik desetiletí. V následující kapitole se budu zabývat problémem jižní prohry a prostředky, kterými se se svou minulostí Jižané snažili vyrovnat. Tato kapitola rozvíjí a zkoumá počátek percepce americké občanské války v jižní americké společnosti, tedy její nehmotnou formu v podobě mýtu, který si Jižané vytvořili na obranu své cti, ale i tu hmotnou, jež je tvořena předně památníky a dalšími formami připomínek, dedikované významným jižanským osobnostem a názorům, které představovali.

Návrat konfедераčních veteránů z prohrané války zanechalo v Jižanech jen hořkost z porážky, nenávist k severnímu nepříteli a vzpomínky na společný boj.⁸⁰ Mnoho vojáků si odnášelo trýznivé vzpomínky na bitvy, zajetí či všudypřítomnou smrt, protnuté závislostmi a nemocemi.⁸¹ Vraceli se do svých domovů, kde na ně čekaly jejich ženy, matky a děti, které nedokázali ochránit. Ti, kteří vlastnili otroky, o ně přišly, spolu se sebeúctou, kterou ani zákon o amnestii, vydaný v roce 1872 během prezidentského úřadu Ulysses S. Granta⁸², nedokázal vrátit zpátky. Novými sousedy se stávali jejich bývalí otroci, a někteří z nich s nabývajícím silou Republikánské strany, získávali i podíl na moci a majetku. Jižané tak stále měli před očima oba důvody své prohry.⁸³ Nezbyvalo jim než jen truchlit nad ztracenými muži, jejichž těla stále ležela v neoznačených hrobech na bitevních polích. Po několika následujících letech zahalil Jih závoj smutku a beznaděje. Břemeno hanby a viny, za vzniklou válku, leželo na ramenou přeživších Jižanů.⁸⁴

80 HUTEČKA, Země, str. 462.

81 BLIGHT, David W., *Race and Reunion. The Civil War in American Memory*, Cambridge, 2002, str. 141.

82 CINCOTTA, Nástin, str. 173

83 GOLDFIELD, David, *Still Fighting the Civil War. The American South and Southern History*, Louisiana, 2002, str. 6.

84 HOLYFIELD, Lori, BEACHAM, Clifford, *Memory Brokers, Shameful Past and Civil War Commemoration*, in: *Journal of Black Studies*, vol. 42, no. 3, 2011, str. 441.

Během prvních patnácti let bývalí konfедераční vojáci hledali způsoby, jak vyjádřit trauma svých osobních zkušeností. Změna nastala kolem 80. let 19. století, kdy se americká společnost natolik vzpamatovala, že byla připravená poznat příběhy o tomto obrovském konfliktu. Tisíce čtenářů bylo ochotno slyšet skutečné i vymyšlené příběhy veteránů a samotní veteráni v tom zas viděli způsob, jak si přijít na peníze. Vznikaly časopisy pro širokou vzdělanou společnost, jako *Century* a *Confederate Veteran*⁸⁵, jež podnítily mnoho bývalých vojáků, aby si sami sebe dokázali představit jako spisovatele.⁸⁶ U příležitosti připomínání války byla zřízena bývalými důstojníky Konfederace společnost Southern Historical Society [Jižní historická společnost, SHS]⁸⁷. Společnost založila i své periodikum, které se spolu s výše uvedenými, staralo o rozvoj jižní verze historie války.⁸⁸ Ročně byly v časopise publikovány stovky textů, ve kterých autoři debatovali o válce a bránili unionistické kroky vůči Konfederaci.⁸⁹

Prvním krokem ke smíření se s prohrou bylo pochování zemřelých vojáků. V blízkosti bývalých bojišť byly vytvořeny hřbitovy s tisíci hroby. Během této doby se scházely davy lidí, aby si připomněly své blízké a oslavily jejich oběť pro svou zemi.⁹⁰ V průběhu několika let se z připomínání zemřelých stal svátek Memorial Day⁹¹, také označován jako Decoration Day. Do češtiny překládán jako Den obětí války. Tento svátek se začal konat na jaře ve znamení obnovy a znovuzrození.⁹² V pamětní den se sešli Jižané, muži, ženy i děti, na konfедераčních hřbitovech ve své komunitě a pokládali květiny a vlajky na hroby zemřelých veteránů.⁹³ Při těchto příležitostech měli své zvláštní místo řečníci z řad bývalých generálů a politiků, kteří ve svých projevech oslavovali oběť padlých, ale co je důležitější, vyjadřovali se k „pravým“ příčinám války.⁹⁴ Postupem času se tak ze dnů vzpomínek na mrtvé, vyvinul symbol odporu jižanského lidu vůči Rekonstrukci.⁹⁵

V čase bezprostředně po válce se v jižní společnosti začalo rozvíjet přesvědčení, jež v americké odborné literatuře získalo označení *Lost Cause*. Za český ekvivalent lze považovat

85 BLIGHT, Race, str. 277.

86 BLIGHT, Race, str. 176.

87 BARBEE, Matthew M., Matthew Fontaine Maury. The Evolution of Southern Memory, in: The Virginia Magazine of History and Biography, vol. 120, no. 4, 2012, str. 377.

88 JANNEY, Caroline E., Remembering the Civil War. Reunion and the Limits of Reconciliation, Chapel Hill, 2013, str. 143.

89 COX, Dixie's Daughters, str. 13.

90 WINBERRY, John J., "Lest We Forget": The Confederate Monument and the Southern Townscape, in: Southeastern Geographer, vol. 55, no. 1, 2015, str. 26.

91 Do češtiny se překládá jako Den obětí války.

92 JANNEY, Remembering, str. 93.

93 COX, Dixie's Daughters, str. 4.

94 BLIGHT, Race, str. 276.

95 BLIGHT, Race, str. 64.

termín *Ztracená věc*. Poprvé byl tento pojem použit redaktorem Edwardem A. Pollardem v jeho knize *The Lost Cause: A New Southern History of the War of the Confederates* v roce 1866, i když to nevystihovalo pozdější interpretace pojmu.⁹⁶ Tento pojem soustřeďuje všechny názory a přesvědčení, že Jih, ať již prohrál válku, vyšel z ní jako morální vítěz.⁹⁷ Američtí historikové označují Ztracenou věc jako „regionální ‘mýtus’, ‘kult’, ‘civilní náboženství’, ‘konfедераční tradici’ a ‘oslavu’“.⁹⁸ Ztracená věc umožnila Jižanům se znovu vzchopit a přijmout, či přesněji přetvořit historii občanské války tak, aby samotný konflikt i oni samotní byli ukázáni světu v pozitivním světle. K základním kamenům tohoto konfедераčního náboženství patří samotný důvod vypuknutí občanské války. Důvod války viděli Jižané v porušování práv států a zachování si své ústavy, nikoli v udržení si otroctví.⁹⁹ Na obranu otroctví posléze přetvářeli skutečnost k obrazu, ve kterém žili běloši a jejich šťastní otroci ve spokojené symbióze.¹⁰⁰ Mýtus o Ztracené věci umožnil znovu získat ztracenou hrdost. Významnou roli v pojetí Ztracené věci hráli bývalí bělošští bohatí plantážníci, představující ideál konceptu Starého Jihu, jenž byl postaven do kontrastu s představou Nového Jihu, vytvořenou Seveřany v průběhu Rekonstrukce.¹⁰¹ Starý Jih byl připomínán jako region vedený „dobrotivými pány, kteří byli podporováni ušlechtilými ženami, z nichž oba byli odměněni věrností otroků“.¹⁰² Mnozí přijali tyto vzpomínky na Starý Jih, jako způsob odsouzení toho Nového.¹⁰³ Prostřednictvím zidealizované představy jižní společnosti, přišli muži a ženy se svou vlastní verzí minulosti, založenou na víře v nadřazenost jejich rasy a třídy.¹⁰⁴ Tento koncept je mimo jiné později použit i ve filmu *Jih proti Severu*, dle předlohy stejnojmenné knihy od americké spisovatelky Margaret Michell, ve kterém se neskrývavě protínají všechny interpretace pojmu Ztracené věci.

Jedním z výkladů Ztracené věci je, že ji lze chápat také jako jakési náboženství. A tak jako mnoho jiných náboženství, i toto potřebovalo svého Ochránce či Spasitele. Jím se stal generál Robert E. Lee, jenž po své smrti v roce 1870,¹⁰⁵ začal být jižním lidem chápán jako

96 LABODE, Modupe, LEVIN, Kevin M., Reconsideration of Memorials and Monuments, in: History News, vol. 71, no. 4, 2016, str. 8.

97 FORREST, Danequa L., O'CONNELL, Heather A., Confederate Monument Inscriptions. Different Times, Different Places, Different Messages, in: Du Bois Review: Social Science Research on Race, 2020, str. 18.

98 COX, Dixie's Daughters, str. 4.

99 BUFFINGTON, Melanie L., Confronting Hate: Ideas for Art Educators to Address Confederate Monuments, in: Art Education, 72:1, 2018, str. 15.

100 HUTEČKA, Země, str. 462

101 GOLDFIELD, Still, str. 33.

102 COX, Dixie's Daughters, str. 12.

103 BLIGHT, Race, str. 276.

104 COX, Dixie's Daughters, str. 12.

105 JANNEY, Remembering, str. 140.

svatý. Byl prohlášen za neomylného vojenského génia a po jeho boku postavili věrného generála Stonewalla Jacksona, který pro svou silnou víru ztělesňoval Mojžíše. Do role mučedníka byl později zasazen bývalý prezident Konfederace Jefferson Davis a do role Jidáše bývalý generál James Longstreet, který v minulosti zpochybnil neomylnost Roberta E. Leea.¹⁰⁶ Leeova smrt rozpoutala po celém Jihu vlnu smutku, kterou nezažila od konce války. Ale o co více, dala Jihu první skutečnou příležitost oslavit své válečné úsilí a uctít svého vlastního bojového ducha.¹⁰⁷ Tento aspekt „jižního náboženství“ výstižně popsal americký historik David Goldfield slovy: „*Ztracená věc se stala svatou. Jako byl Kristus ukřižován na kříži, tak byl i Jih. Ale tak jako Ježíš, Jih také povstane*“.¹⁰⁸ I mnoho Seveřanů chápalo generála Leea jako výjimečnou osobu. V průběhu let byl transformovaný do ideálu usmiřovatele a dokonalého amerického gentlemana. Tato proměna chápání obrazu generála jej tak učinila akceptovatelným na obou stranách a Lee se tak stal nejen jižní, ale národní osobností.¹⁰⁹

Neodmyslitelnými aktérkami Ztracené věci se v poválečných letech staly ženy, a byly to právě ony, které ochraňovaly jižanský odkaz po následující generace. Za války se staraly o domovy, otroky, finance a posléze o zraněné muže.¹¹⁰ Jih přišel během války o 18 % schopných mužů.¹¹¹ S tímto rychlým úbytkem mužů byly ženy nedobrovolně postaveny do kola ekonomiky a byly to ony, co se musely postarat o přežití paměti Konfederace i po jejím pádu. Tyto ženy se posléze seskupily do několika spolků, z nichž nejvýznamnější byla v této době organizace Ladies' Memorial Association [Dámská vzpomínková asociace, LMA], jež se zrodila za účelem uchování minulosti pro další generace a na pomoc té současné.¹¹² Nejviditelnější zásluhou žen z LMA byly vznikající pomníky, které byly zprvu postaveny na zjevných místech posledního odpočinku, na hřbitovech.¹¹³ Tomu však na několik let předcházelo období klidu. Jak z finanční vyčerpanosti Jihu, tak i z všudypřítomného dohledu Seveřanů, nebyli Jižané schopní a ani ochotní první roky po válce stavět nákladné a viditelné sochy. Naopak na Severu začalo připomínání války a mrtvých ihned po válce.¹¹⁴ Dalším výrazným rozdílem mezi Severem a Jihu bylo, že ženy byly na Severu z tohoto procesu

106 HUTEČKA, Země, str. 464.

107 JANNEY, Remembering, str. 140.

108 GOLDFIELD, Still, str. 28.

109 HUTEČKA, Země, str. 465

110 COX, Dixie's Daughters, str. 10.

111 BLIGHT, Race, str. 64.

112 COX, Dixie's Daughters, str. 9.

113 BLIGHT, Race, str. 77.

114 BEETHAM, Sarah, Confederate Monuments: Southern Heritage or Southern Art?, in: Panorama: Journal of the Association of Historians of American Art, no. 1, 2020, str. 1.

částečně či úplně vynechány. Unionističtí muži nepotřebovali, aby je ženy oslavovaly za jejich udatnost, oni nepotřebovali, aby se cítili jako vítězové, oni jimi byli.¹¹⁵

Každoročně vybíraly ženy z LMA peníze na oslavy Dne obětí války, v jejímž centru bylo často vztyčení sochy na hřbitovech a dalších příslušných místech.¹¹⁶ Od konce 60. let 19. století postavily LMA na hřbitovech desítky pomníků po celém regionu. Avšak počínaje dalším desetiletím začaly pomníky přibývat rychleji. Také umístění pomníků se změnilo. S větší sebejistotou a koncem období Rekonstrukce se začaly sochy a další připomínky Konfederace objevovat častěji na veřejných místech, na očích všech a předně na očích afroamerických spoluobčanů.¹¹⁷ Pomníky již nebyly symbolem smutku, staly se symboly bělošské nadvlády, rasismu a Ztracené věci.¹¹⁸ Činnost ženských organizací, jako je LMA, byla nejdůležitějším prostředkem k udržení mýtu Ztracené věci na živu.¹¹⁹

Na konci 19. století, přesněji v roce 1894,¹²⁰ převzala otěže připomínání Ztracené věci, skrze veřejnou službu druhým a stavbu pomníků, další ženská organizace, která se zrodila z myšlenky té předešlé. Říkaly si United Daughters of the Confederacy [Sjednocené dcery Konfederace, UDC], jež svou popularitou předběhly ženy z organizace LMA, když se během první světové války mohly chlubit sto tisíci členkami a po celé zemi vybudovaly řadu poboček. Sjednocené dcery se tak staly opravdu národní organizací.¹²¹ Jejich cíle byly totožné s předešlými podobnými skupinami žen, co však bylo jiné a co zanechalo na jihu Ameriky stopy v mnoha městech, byly sochy a další připomínky zasvěcené mytologii Ztracené věci. Nelze než jen souhlasit se slovy historičky Karen L. Coxové, že „*tyto ženy jsou primárně zodpovědné za dopad, který měla Ztracená věc na Jih ve dvacátém století*“.¹²²

Sjednocené Dcery Konfederace upoutávaly pozornost zámožných žen z elitních vrstev společnosti, jejichž příbuzní bojovali v řadách armády Konfederace, či byly spojené s významnými veřejnými osobnostmi.¹²³ K získávání peněz jim nesloužila jen organizace veletrhů, koncertů či večeří,¹²⁴ svým širokým vlivem se dotýkaly vysoce postavených

115 JANNEY, Remembering, str. 121.

116 COX, Dixie's Daughters, str. 66.

117 JANNEY, Remembering, str. 156.

118 FORREST, O'CONNELL, Confederate Monument, str. 3.

119 GULLEY, H. E., Women and the Lost Cause: Preserving a Confederate Identity in the American Deep South, in: Journal of Historical Geography, vol. 19, no. 2, 1993, str. 126.

120 BAKER, Bruce E., Not Forgotten: How W. E. B. DuBois Won the United Daughters of the Confederacy Essay Contest, in: Southern Cultures, vol. 15, no. 1, 2009, str. 70.

121 FOSTER, Gaines M., Dixie's Daughters: The United Daughters of the Confederacy and the Preservation of Confederate Culture (Review), in: Southern Cultures, vol. 10, no. 1, 2004, str. 100.

122 COX, Dixie's Daughters, str. 5.

123 CASE, Sarah H., The Historical Ideology of Mildred Lewis Rutherford: A Confederate Historian's New South Creed, in: The Journal of Southern History, vol. 68, no. 3, 2002, str. 604.

124 WINBERRY, "Lest We Forget", str. 24.

Američanů, kteří jim finančně pomáhali.¹²⁵ Někdy vybírání peněz na stavbu sochy trvalo i několik let. U menších soch bylo finanční rozmezí jednoho až čtyř tisíc dolarů, u větších až dvacet tisíc dolarů. K nejambicióznějším sochám patří socha Jeffersona Davise v Richmondu, postavená na počátku 20. století, jejíž pořízení v té době stálo sedmdesát tisíc dolarů.¹²⁶¹²⁷ Výběr památníku, rozhodnutí o jeho umístění, vybrání peněz na jeho vybudování a následná organizace oslav odhalení se staly součástí rituálu. Pomníky se tak staly ústředním bodem kampaně UDC.¹²⁸

V zájmu společnosti a tedy i UDC byly následující generace Jižanů, především děti, u kterých si zakládaly na správném vzpomínání na své předky.¹²⁹ Proto UDC kladlo velký význam na šíření osvěty o Ztracené věci a dále i úcty k politickým, sociálním a kulturním tradicím zaniklé Konfederace.¹³⁰ UDC se vehementně snažilo zapojit děti do ceremonií odhalení soch, poněvadž každý památník měl reprezentovat dar, který spojoval minulé generace s těmi budoucími.¹³¹ Ve školách byly pověšeny obrazy Roberta E. Lee,¹³² po městech rozvěšeny desítky bojových zástav Konfederace¹³³ a na většině náměstí a dalších veřejných místech byly rozestaveny kamenné a kovové připomínky statečnosti jižanského lidu. Americký historik David Goldfield uvádí, že „do roku 1900 sotva existovalo jižní město bez sochy nebo památníku vojákům Konfederace jako trvalá připomínka hrdinského konfliktu“.¹³⁴ Dle organizace Southern Poverty Law Center, která před několika lety provedla výzkum ohledně konfедераčních symbolů na veřejném prostranství, jsou Sjedenčené dcery odpovědné za více než sedm set soch, pomníků, značek atd.,¹³⁵ přičemž drtivá většina byla postavena v prvních dvou desetiletích 20. století.¹³⁶

Většina památek Konfederace nebyla zhotovená jižními umělci. Kvůli nedostatku sochařské tradice i potřebné průmyslové infrastruktury, musely jižní výbory hledat umělce a

125 DAISE, Ronald E., A Pedestal for Perception, Confederate Monuments from an African-American Perspective, in: Sculpture Review, vol. 66, 2017, str. 27.

126 COX, Dixie's Daughters, str. 56.

127 Například plat prezidentů USA v první polovině 20. století je udáván na 75 000 dolarů. Se započítáním inflace zaznamenané z roku 1914 lze zjistit, že kdyby byla socha Jeffersona Davise postavená dnes, stála by necelé dva miliony dolarů, či okolo 41 000 000 korun (2021).

128 COX, Dixie's Daughters, str. 72.

129 WINBERRY, "Lest We Forget", str. 27.

130 FOSTER, Dixie's Daughters, str. 100.

131 COX, Dixie's Daughters, str. 63.

132 JANNEY, Remembering, str. 275.

133 COX, Dixie's Daughters, str. 133.

134 GOLDFIELD, Still, str. 29.

135 Southern Poverty Law Center, Whose Heritage? Public Symbols of the Confederacy, [online], 1. 2. 2019, [13. 3. 2021], dostupné: <https://www.splcenter.org/20190201/whose-heritage-public-symbols-confederacy>.

136 BUFFINGTON, Confronting Hate, str. 17.

výrobce mimo region. Sochaři a řezbáři tak často byli najímáni z Itálie, nebo byly pomníky objednávané přímo z obchodních katalogů. Díky tomu vidíme časté podobnosti mezi sochami na Jihu, ale také i mezi Severem a Jihem, poněvadž si konfедераční sochy půjčovaly svůj vzhled od severních protějšků.¹³⁷ I přes nedostatek domácích umělců, se Jih může chlubit dvěma oceněnými sochaři pocházejících z Richmondu – Mosesem J. Ezekielem a Edwardem V. Valentinem. Ezekiel se proslavil, mimo jiné, svým památníkem na Arlingtonském národním hřbitově a Valentine například sochami Jeffersona Davise a Matthewa F. Mauryho na Monument Avenue ve virginském městě Richmond.¹³⁸ O původu soch, ať již ze státních prostředků či z vybraných peněz UDC, se toho ví velmi málo. Z archivů, ze kterých vycházela například historička Karen L. Coxová při studiu pamětní činnosti UDC, lze vyčíst jen omezené množství informací o postavení konkrétní sochy. Pro jižní ženské organizace bylo postavení a věnování sochy důležitější, než fakta o jejím vytvoření.¹³⁹ Ironií tak zůstává, že organizace, která kladla takový důraz na zachování historie, neuložila svou korespondenci a další pramenné zdroje do veřejných úložišť.¹⁴⁰

V prvních desetiletích působení UCD se účel soch zcela změnil. Památníky se ze hřbitovů přemístily na viditelná veřejná místa, kde sloužily k dennodenní připomínce udatnosti národa. Nebyly již symboly smutku, staly se symboly současnosti a napomáhaly udržovat hodnoty společnosti, které zavedla doba „vládnutí“ Jima Crowa.¹⁴¹ Dle historičky Pheobe Crisman, byla většina soch občanské války postavena v období *City Beautiful Movement*, ve kterém „prosperující Američané přeměňovali krásu a monumentalitu svých měst“.¹⁴² V této době všechna americká města, jak na Jihu, tak na Severu, budovala občanské památníky, parky a veřejné budovy, aby přidala svým městům na vznešenosti. Na Jihu s tím rozdílem, že nebyly jen glorifikací konfliktu. Místa jako jsou Monument Avenue v Richmondu, či Lee Circle v New Orleans a Lee Park v Charlottesville, byly postaveny v této době. Památníky v těchto místech se nacházejí na důležitých městských křižovatkách, v blízkosti soudních budov, knihoven a škol.¹⁴³

Bylo by chybou neopomenout v historii percepce války i mužské protějšky. Ti se již v prvních letech po válce začali scházet při příležitosti sjezdů různých částí armád po celém Jihu. Diskutovali o vojenských tématech, skutečných příčinách války a o politice. I oni se

137 BEETHAM, *Confederate Monuments*, str. 2.

138 BEETHAM, *Confederate Monuments*, str. 4.

139 BEETHAM, *Confederate Monuments*, str. 5.

140 COX, *Dixie's Daughters*, nestránkováno.

141 COX, *Dixie's Daughters*, str. 66.

142 CRISMAN, *Confederate War Grief Transformed: the Openness of Memorials to New Meaning*, in: *Ricerche e progetti per il territorio, la città e l'architettura*, n. 12, 2017, str. 112.

143 Tamtéž.

zapojili do udržování národní tradice Ztracené věci. Na konci 80. let se několik místních veteránských organizací spojilo do větší skupiny a vytvořili organizaci Sons of Confederate Veterans [Synové konfедераčních veteránů, SCV].¹⁴⁴ Počtu přibližně osmdesáti tisíc členů dosáhlo UCV krátce po začátku 20. století.¹⁴⁵ Spolu s UDC ustanovily historické výbory, jež měly střežit minulost Konfederace před jejími skutečnými či domnělými nepřáteli.¹⁴⁶ Přestože byla organizace SCV založena s podobnými cíli jako UDC, většina členů UCV se věnovala spíše svým vlastním obchodním a politickým úspěchům.¹⁴⁷

Po první světové válce se ženy z UDC nevrátily k budování pomníků se stejným účelem, jako tomu bylo v předešlém století.¹⁴⁸ Sochy stále přibývaly a stále reprezentovaly bělošskou nadřazenost a Ztracenou věc, ale se začátkem 40. let byla pozornost přesměrována k probíhající druhé světové válce.¹⁴⁹ Aby Sjedenocené dcery zajistily pokračování odkazu Konfederace, zaměřovaly se čím dál tím více na vzdělávání. Po celém regionu UDC zajišťovalo učebnice a osnovy, jež měly klást důraz na „skutečnou“ historii.¹⁵⁰ Mimo školu UDC zapojovalo mládež do organizace oslav a sešlostí.¹⁵¹ Výchova a především vyučování dětí Ztracené věci probíhala na Jihu po celé 20. století. Americký historik John Dittmer tvrdí, „že ještě v devadesátých letech většina bílých ve státě stále věřila v mýty o Ztracené věci rekonstrukce“, což přisuzuje „výkladu vnořenému do mysli generace školáků“.¹⁵²

Veřejné pamětní objekty, především mám na mysli sochy, pamětní desky, názvy budov, škol a dalších veřejných institucí a míst, rozestavěných po celém jihu Ameriky lze rozdělit do několika skupin či období, ať již mluvíme o době vzniku, nebo jejich umístění. Jedna ze snah o rozdělení, konkrétně konfедераčních soch dle data a místa postavení, identifikuje tři taková období.¹⁵³ Do prvního období spadá vznik soch, které jsem již popsala, tedy od počátku války, respektive do konce 19. století, kdy, jak již bylo řečeno, pomníky vznikaly především na hřbitovech a sloužily k uctění padlých vojáků a generálů, či vznikaly přímo na bitevních polích, k uctění jednotlivých pluků a jednotek konkrétních armád.¹⁵⁴ V této době pomníky zobrazovaly spíše anonymní vojáky a někdy i civilisty.¹⁵⁵

144 CASE, *The Historical Ideology*, str. 602.

145 WINBERRY, „Lest We Forget“, str. 27.

146 BLIGHT, *Race*, str. 274.

147 COX, *Dixie's Daughters*, str. 5.

148 COX, *Dixie's Daughters*, str. 157.

149 FORREST, O'CONNELL, *Confederate Monument*, str. 11.

150 BARBEE, *Matthew*, str. 388.

151 COX, *Dixie's Daughters*, str. 157.

152 COX, *Dixie's Daughters*, str. 160.

153 FORREST, O'CONNELL, *Confederate Monument*, str. 11.

154 WINBERRY, „Lest We Forget“, str. 20.

155 GULLEY, *Women*, str. 128.

Druhou etapu symbolizuje památková práce Sjdnocných Dcer Konfederace a první padesátileté výročí války.¹⁵⁶ V tomto období se sochy stále více objevovaly na veřejných místech, předně na náměstích, v parcích, před státními budovami a na školních pozemcích. Vrcholným obdobím je již zmíněný počátek 20. století. V tomto období Ameriku, především Jih, zachvátilo období segregace a rasismu, právně uplatňované díky černým kodexům a zákonům Jima Crowa.¹⁵⁷ Dalším důvodem tohoto „uměleckého boomu“ byla nepřítomnost pamětníků občanské války. Jejich vzpomínky však byly přetvářeny ve fyzické monumenty a vzpomínková místa.¹⁵⁸

Třetí období spadá do 50. a 60. let minulého století, kdy se zrodilo hnutí za občanská práva, a shodou okolností si v té době Spojené státy připomínaly stoleté výročí občanské války.¹⁵⁹ Toto období následovalo po roce 1954, kdy Nejvyšší soud USA nařídil konec segregace ve školství. Nespokojenost a nesouhlas donutilo mnoho Jižanů dát najevo svůj názor s tímto rozhodnutím a pokusit se ještě více zařadit symboly a historii Konfederace do všedního dne.¹⁶⁰ Častým jevem v této době, bylo začleňování bojové zástavy Konfederace do státních vlajek jižních států. Stalo se tak například ve státě Georgie v roce 1956¹⁶¹ a o pět let později začala vlát bojová zástava Konfederace i nad hlavní budovou Jižní Karolíny.¹⁶² Celkové umístění památníků na regionální úrovni je také ovlivněno společností a principy, které zastávají. Například výzkum Danequa L. Forresta a Heather A. O'Connellové poznamenává, že rozdíl v počtu památníků je patrný i v jednotlivých státech, přičemž státy ležící v tzv. Hlubokém Jihu¹⁶³ jsou více spojeny s tématem Ztracené věci a samotný počet převyšuje počet památníků v ostatních jižních státech.¹⁶⁴

Odkaz mýtu Ztracené věci dnes nese několik desítek organizací, i když již nemají takový vliv, jako měly jejich předchůdci před padesáti lety. Například organizace Liga Jihu, založená v roce 1994 prohlašuje, že je „*aktivistickou organizací nerekonstruovaných Jižanů, usilující o kulturní, sociální, ekonomickou a politickou nezávislost Dixie*“.¹⁶⁵ Southern Poverty Law Center na svých webových stránkách uvádí, že původně byla založená skupinou lidí, „do

156 FORREST, O'CONNELL, Confederate Monument, str. 11.

157 NEWSON, Andrew, Epistemological Crises Made Stone: Confederate Monuments and the End of Memory, in: Journal of the Society of Christian Ethics, vol. 37, no. 2, 2017, str. 140.

158 BARBEE, Matthew, str. 388.

159 FORREST, O'CONNELL, Confederate Monument, str. 11.

160 BUFFINGTON, Confronting Hate, str. 15.

161 RHEINGOLD, Beth, WIKE, Richard S., Confederate Symbols, Southern Identity, and Racial Attitudes: The Case of the Georgia State Flag, in: Social Science Quarterly, vol. 79, no. 3, 1998, str. 568.

162 BUFFINGTON, Confronting Hate, str. 17.

163 Do tzv. Hlubokého Jihu spadají státy Alabama, Georgie, Louisiana, Mississippi a Jižní Karolína.

164 FORREST, O'CONNELL, Confederate Monument, str. 20.

165 GOLDFIELD, Still, str. 301.

níž patřilo mnoho jižanských univerzitních profesorů, v průběhu let však skupina ztratila svůj akademický lesk a stala se vysloveně rasistickou“.¹⁶⁶ I spolek Sjedených dcer Konfederace stále existuje, avšak svou předešlou pověst spolek již ztratil. Dnes se počet členek pohybuje v řádu několika tisíců a svá setkání směřují spíše jen na interní diskuzi o historii Konfederace.¹⁶⁷ Mimo aktivity spolků je občanská válka připomínána každoročními napodobeninami bitev, kde na tisíce dobrovolníků přilíží další tisíce diváků. Proč je tedy válka tak stále připomínaná a pro Američany tak zajímavá? Americký historik specializující se na občanskou válku James McPherson se domnívá, že jde o velikost konfliktu, „nebojovalo se jen v některých oblastech, jako v předchozích amerických válkách, od bojišť v Pensylvánii k Novému Mexiku, od Floridy po Kansas, lidé mohou navštívit místa bitev“.¹⁶⁸ Dalším důvodem může být i sociální dopad, který válka a léta následující po sobě zanechala. I v dnešní době existuje mnoho problémů, kvůli kterým byla válka vedena. Těmi důvody je záležitost ras, státního občanství i regionální rivalita.¹⁶⁹

Na závěr je třeba zmínit, že Ztracená věc nebyla jedinou interpretací občanské války. Nebyla akceptovaná všemi Jižany. Naopak byla dílem relativně úzkého okruhu osob.¹⁷⁰ Někteří Jižané a především Afroameričané odmítli nově vytvořenou historii a stavěli se na odpor nejen proti postavení, které jim bylo přiděleno, ale také proti tomu, že oni samotní byli z historie vyřazeni.¹⁷¹ Tento odpor je zřetelný nejen v době bojů za rovná práva, ale také v posledních několika letech. S počátkem 21. století začalo mnoho Američanů odmítat symboly Konfederace ve svých městech a státech. Pro mnoho Američanů tyto sochy nemají význam válečných úmrtí, tyto symboly pro ně představují doby oslavující otrokářství a bělošskou rasistickou minulost.¹⁷² Je nesmírně důležité si uvědomit, že Konfедераční památky nepředstavují historii či dědictví všech Jižanů nebo Američanů. Většina konfедераčních soch, které lze dnes spatřit na veřejných místech, byla postavená v období segregace, v době, kdy majoritní část afroamerického lidu neměla žádný hlas. To je jedním z hlavních důvodů, proč jsou dnes konfедераční sochy v USA strhávány a odstraňovány. Nepochopitelnou skutečností však zůstává, že i přes toto všechno v posledních letech stále přibývají sochy zasvěcené historii Konfederace.¹⁷³

166 Southern Poverty Law Center, League of the South, [online], [13. 3. 2021], dostupné: <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/league-south>.

167 COX, Dixie's Daughters, str. 163.

168 McPHERSON, James, The War, str. 2.

169 McPHERSON, James, The War, str. 5.

170 HUTEČKA, Země, str. 464.

171 GOLDFIELD, Still, str. 5.

172 JANNEY, Remembering, str. 310.

173 FORREST, O'CONNELL, Confederate Monument, str. 3.

3. kapitola – Problematika odstraňování konfederalních soch

Konfederalní památky se staly již od svého počátku důležitou součástí amerického Jihu. Po několik desetiletí byly takřka nedotknutelným prvkem jižních měst a připomínaly koledujícím jejich eminentní a slavnou historii. Především s počátkem 21. století se význam a chápání konfederalních soch začal v americké společnosti výrazně měnit. Mnozí přestali konfederalních památníky vnímat jako symboly statečnosti svých předků či jako umělecké předměty představující společnou historii, ale jako symboly doby, ve které jedna rasa utlačovala druhou. Tyto názory s počátkem nového tisíciletí začaly získávat na hlasitosti. V posledních několika letech zachvátilo Spojené státy několik obrovských vln protestů a účastníci daných demonstrací často směřovali a směřují svůj hněv a pozornost právě na kamenné a kovové symboly Konfederace postavené v době, o které již byla řeč v předešlé kapitole. V této kapitole se budu zabývat ničením a odstraňováním jižních soch oslavujících občanskou válku ve třech vlnách, které následovaly vždy po tragických událostech. Na několika příkladech odstraněných soch se pokusím analyzovat, proč dochází ve Spojených státech k těmto událostem, co mají společné a jaká stanoviska zastávají ti, co si přejí odstranění a ti, co se snaží si sochy naopak uchovat. Na výše zmíněné otázky se pokusím odpovědět prostřednictvím výzkumu téměř dvou desítek konfederalních soch, vybraných z jedenácti států bývalé Konfederace Jihu, rozřazených dle roku jejich stržení. Výběrem soch i rozřazením na tři období vycházím ze závěrů výzkumu Southern Poverty Law Center.

Southern Poverty Law Center, dále jen uvedena jako SPLC, je americká nezávislá organizace, založená v roce 1971 se sídlem v hlavním alabamském městě Montgomery.¹⁷⁴ Jak uvádí na svých webových stránkách, svou činností se zaměřuje na boj s nenávistí a fanatismem u nejzranitelnějších členů společnosti.¹⁷⁵ V rámci této bakalářské práce se však zaměřím jen na jeden aspekt této organizace a tím je jejich výzkum na téma odstraňování konfederalních památek ve Spojených státech s názvem *Whose Heritage? [Čí dědictví?]*. Ve snaze pomoci místním komunitám s problémem konfederalních symbolů vytvořila SPLC první komplexní databázi veřejných konfederalních symbolů. Poprvé tento výzkum zveřejnili

174 Southern Poverty Law Center, SPLC History: 1970s, [online], [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/about-us/our-history/splc-history-1970s>.

175 Southern Poverty Law Center, Seeking Justice, [online], [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/seeking-justice>.

v roce 2016, avšak s následujícími roky své výsledky aktualizovali. Na jejich stránkách a přidružených souborech tak lze najít kompletní seznamy všech druhů reminiscencí občanské války, nacházejících se na veřejných místech.

V aktualizované zprávě výzkumu SPLC z roku 2021 její autoři uvádí, že v USA je stále veřejně přítomno více než 2 100 symbolů Konfederace a přibližně 700 z těchto symbolů tvoří sochy a pomníky, přičemž většina z nich byla postavená před rokem 1950. A asi není potřeba zmiňovat, že většina z celkového počtu se nachází na americkém Jihu. Mnohé z těchto soch a památníků jsou věnované vojákům Konfederace či konkrétním jednotkám armád a jednotlivým významným osobnostem. Mezi nejčastěji oslavované patří Robert E. Lee, Jefferson Davis, Stonewall Jackson, P. G. T. Beauregard a J. E. B. Stuart, v tomto pořadí.¹⁷⁶ Jak bylo zdůrazněno v předešlé kapitole, skupina, která je odpovědná za největší podíl symbolů z celkového počtu, jsou Sjedinené dcery Konfederace.¹⁷⁷ Do tohoto výzkumu byly zahrnuté sochy postavené pouze na veřejných pozemcích, jako jsou náměstí a parky, nikoliv sochy na hřbitovech. Dalšími nejčastějšími symboly jsou plakety, značky, vlajky, názvy škol, státních budov, měst, ulic, dálnic, parků, ale řadí se sem mimo jiné i státní svátky.¹⁷⁸ Nejvíce památek Konfederace se nachází ve státech tzv. Hlubokého Jihu, především v Georgii, Virginii a Severní Karolíně, opět v tomto pořadí.¹⁷⁹

Co se týče odstranění soch, na začátku této kapitoly jsem zmínila, že Ameriku zasáhlo několik vln, během kterých většina amerických států přistoupila k odstranění svých konfедераčních symbolů a stalo se to tak i důvodem k opakovanému aktualizování dat výzkumu SPLC. První období začalo v letních měsících roku 2015, po události, při které do baptistického kostela Emanuel A.M.E. v Charlestonu v Jižní Karolíně vběhl ozbrojený rasista a zavraždil devět přítomných věřících, včetně senátora jménem Clementa C. Pinckney.¹⁸⁰ Tato událost vyvolala po celé Americe vlnu hněvu a bylo zaznamenáno okolo sta pokusů o odstranění některých symbolů Konfederace.¹⁸¹ Druhou vlnu odstraňování symbolů způsobila další tragická událost, při níž v srpnu 2017 vjel muž autem do davu protestujících ve městě

176 GUNTER, Booth, KIZZIRE, Jamie, *Whose Heritage? Public Symbols of the Confederacy*, Montgomery, 2016, str. 10.

177 GALUSZKA, Peter, *The Women Who Erected Confederate Statues are Stunningly Silent*, [online], *The Washington Post*, 13. 10. 2017, [9. 4. 2021], dostupné z: https://www.washingtonpost.com/opinions/the-women-who-erected-confederate-statues-are-stunningly-silent/2017/10/13/2e759dde-a920-11e7-b3aa-c0e2e1d41e38_story.html?utm_term=.fcfd946ecd89.

178 GUNTER, KIZZIRE, *Whose Heritage?*, str. 10.

179 GUNTER, KIZZIRE, *Whose Heritage?*, str. 11.

180 BEETHAM, Sarah, *From Spray Cans to Minivans: Contersting the Legacy of Confederate Soldier Monuments in the Era of 'Black Lives Matter'*, in: *Public Art Dialogue*, 6:1, 2016, str. 9

181 GUNTER, KIZZIRE, *Whose Heritage?*, str. 7.

Charlottesville, čímž zabil ženu a nejméně tři desítky dalších zranil.¹⁸² Od masakru v Charlestonu až po rok 2019 bylo z veřejného prostranství odstraněno více než sto symbolů Konfederace.¹⁸³ Avšak tím nejrozsáhlejším obdobím, co se eliminace symbolů týče, byl rok 2020, kdy při zákroku policie v minnesotském městě Minneapolis zemřel Afroameričan George Floyd.¹⁸⁴ Do konce roku 2020 SPLC zaznamenalo 168 případů odstranění veřejných symbolů Konfederace, z nichž většina byla tvořená pomníky a sochami. Je důležité podotknout, že tyto sochy a další symboly byly odstraněny v krátkém časovém horizontu a nelze tvrdit, zda toto období již skončilo. Během uplynulých let, od masakru ve městě Charlestone, odstranily nejvíce konfедераčních symbolů Virginie, Severní Karolína a Alabama.¹⁸⁵

Nejen odstraňování soch vyvolalo silnou reakci americké společnosti, i bývalá bojová zástava Konfederace se dočkala mnoha emotivních debat a sporů napříč společnostmi. Na jedné straně jsou příznivci udržení bojové zástavy, jelikož ji chápou jako dědictví a v jejím odstranění, i v odstranění dalších symbolů, vidí pokusy o vymazání historie. Na opačné straně stojí ti, kteří při pohledu na konfедераční bojovou zástavu vidí segregovaný lid, nadvládu jedné rasy a pozměněnou historii, jež patří jen „úzkému“ okruhu lidí. Obhájcí bojové zástavy Konfederace často zmiňují argument, že bojová zástava představuje „dědictví, ne nenávisť“, tento fakt však ignoruje dědictví Afroameričanů, jejichž předkové byli zotročováni. Bagatelizují tak jejich bolest, historii a jejich stále přítomné obavy z rasismu.¹⁸⁶ První výraznější diskuze a následné odstraňování bojové zástavy z veřejného prostranství vyvolala událost ve městě Charlestone v roce 2015. Mimo jiné to bylo způsobeno zveřejněním fotografie útočníka Dylanna Roofa, jak sedí v malé zahradě s bojovou zástavou Konfederace v jedné ruce a se zbraní v té druhé. Díky tomu se tak bojová zástava nesmazatelně spojila s nesmyslnou vraždou a s plány na podněcování rasové války.¹⁸⁷ V následujících letech se Amerika rozdělila i v pohledu na svou vlastní historii. Stranu prosazující odstranění symbolů

182 ASTOR, Maggie, CARON, Christina, VICTOR, Daniel, A Guide to the Charlottesville Aftermath, [online], The New York Times, 18. 8. 2017, [9. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.nytimes.com/2017/08/13/us/charlottesville-virginia-overview.html>.

183 Southern Poverty Law Center, Whose Heritage? Public Symbols of the Confederacy, [online], SPLC, 1. 2. 2019, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/20190201/whose-heritage-public-symbols-confederacy>.

184 BURCH, Audra D. S., ELIGON, John, Bystander Videos of George Floyd and Others Are Policing the Police, [online], The New York Times, 26. 5. 2020, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/26/us/george-floyd-minneapolis-police.html>.

185 Southern Poverty Law Center, SPLC Reports over 160 Confederate Symbols Removed in 2020, [online], SPLC, 23. 2. 2021, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/presscenter/splc-reports-over-160-confederate-symbols-removed-2020>.

186 GUNTER, KIZZIRE, Whose Heritage?, str. 7.

187 SINCLAIR-CHAPMAN, Valeria, (De)Constructing Symbols: Charlottesville, the Confederate Flag and a Case for Disrupting Symbolic Meaning, in: Politics, Groups, and Identities, 6:2, 2018, str. 319.

občanské války a problému s ní spjaté představuje nejlépe organizace Black Lives Matter [Na černých životech záleží, BLM].¹⁸⁸ avšak se zvětšujícím vlivem sociálních sítí se toto spektrum drobí.

Proces odstranění soch a dalších symbolů bývá velmi obtížné a zdouhavé. Častým důvodem odložení či zrušení procesů bývají zákony, které jednotlivé státy v minulosti vydaly na ochranu svých památek. Například v roce 2017 Alabama přijala zákon o ochraně památek, který místním vládám zakazuje odstraňovat, upravovat nebo přejmenovávat památky starší čtyřicet let.¹⁸⁹ Guvernér Pat McCrory tento krok zdůvodnil slovy: „*Ochrana našeho dědictví je věcí celostátního významu, aby bylo zajištěno, že naše bohatá historie bude vždy zachována a pamatována pro další generace.*“¹⁹⁰ Pět dalších států bývalé Konfederace – Georgie, Mississippi, Jižní Karolína, Virginie a Tennessee, již mělo podobné zákony na ochranu památek, některé z nich staré několik desítek let. Tímto způsobem je rozhodnutí o odstranění často ponecháno na souhlasu státních zákonodárců daného státu.¹⁹¹

Nyní se dostáváme k samotným příkladům osudů několika soch, na kterých bych chtěla ukázat různé možnosti nakládání se sochami a s historií. Sledované sochy jsou rozdělené do tří celků. V první skupině uvedu příklady pěti soch, které byly odstraněny v letech 2015 až 2017. Sochy obsažené v této části byly odstraněny především v návaznosti na událost v Charlestonu, přičemž jen jedna z uvedených ve stejném roce. Celkový počet odstraněných symbolů je v tomto roce a v roce následujícím poměrně nízký, proto uvádím jen jediný příklad z roku 2015. Druhé období je zasazeno do let 2017 až 2019, které jsou ovlivněny událostmi v Charlottesville. Posledních pět soch bylo odstraněno v roce 2020 a jsou přímo spojené se smrtí George Floyda a následnými celostátními protesty počínající v květnu 2020.

První sochou, jež byla odstraněna v období let 2015 až 2017, je socha bývalého prezidenta Konfederace Jeffersona Davise. Socha byla věnovaná univerzitě v texaském městě Austin v roce 1933. Davisova socha a mnoho dalších nacházejících se v kampusu Texaské univerzity byly zásluhou majora George W. Littlefielda, farmáře, bankéře a veterána, který

188 HEANEY, Michael T., Protest at the Center of American Politics, in: Journal of International Affairs, Vol. 73, No. 2, 2020, str. 195.

189 CASON, Mike, Gov. Kay Ivey Signs Bill Protecting Confederate Monuments, [online], Alabama Local News, 25. 5. 2017, [12. 4. 2021], dostupné z: https://www.al.com/news/birmingham/2017/05/gov_kay_ivey_signs_bill_protect.html.

190 CAMPBELL, Colin, McCrory Signs Ban on Removing Historical Monuments, [online], New Observer, 23. 7. 2015, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.newsobserver.com/article28456504.html>.

191 WAHLERS, Kasi E., North Carolina's Heritage Protection Act: Cementing Confederate Monuments in North Carolina's Landscape, in: North Carolina Law Review, Vol. 94, No. 6, 2016, str. 2182

měl tímto darem v úmyslu napravit to, co považoval za silnou zaujatost Severu v učebnicích dějepisu.¹⁹² Mnoho let stála Davisova socha bez povšimnutí, ale s přelomem 80. a 90. let minulého století, v době mnoha rasistických incidentů, vyvolala přítomnost sochy kontroverzi a debaty. Během této doby a století následujícího, se Davisova socha stala častým terčem vandalizmu.¹⁹³ Větší pozornost socha vyvolala po událostech v Charlestonu ze 14. června 2015. Jakmile byly odhaleny rasistické motivy střelby, zostřila se diskuze o veřejném zobrazování symbolů Konfederace, včetně té týkající se sochy Jeffersona Davise.¹⁹⁴ V témže měsíci prezident univerzity Gregory L. Fenves rozhodl o odstranění bronzové sochy Davise, v nadživotní velikosti a o jejím přesunutí do Briscoe Center for American History, což proběhlo 30. srpna 2015.¹⁹⁵ S tímto rozhodnutím nesouhlasil spolek Sons of Confederate Veterans, který považuje sochy za důležitou součást historie a „ne za věc názoru“. U soudu ale prohráli.¹⁹⁶

Odstranění se dočkala i další socha Jeffersona Davise, tentokrát ve městě New Orleans ležící ve státě Louisiana. Socha byla věnovaná v roce 1911 asociací Jefferson Davis Memorial Association s finanční pomocí Sjdnocených dcer Konfederace.¹⁹⁷ Stavba sochy byla zahájena po smrti bývalého prezidenta Konfederace a měla oslavovat Davise jako jednoho z „nejschopnějších mužů“ na Jihu a „majestátního řečníka“. Jeho osoba měla být „zakotvena v srdcích lidí, pro které trpěl“, jak bylo spolu s výše uvedenými slovy uvedeno na přední straně pomníku. Pro mnoho obyvatel New Orleans však tato socha představovala oslavu otroctví, rasismu a bílé nadvlády.¹⁹⁸ V půlce května roku 2015 byla uprostřed noci po mnoha dnech napjatých protestů a soudních sporů, opět s organizací Sons of Confederate Veterans,¹⁹⁹ za velkého jásotu socha odstraněna a uložena v městském skladu.²⁰⁰ Socha Davise se tak stala druhou ze čtyř památek, první odstraněnou sochou byl tzv. Památník svobody, které město

192 The University of Texas, UT Campus History. Jefferson Davis Statue, [online], [10. 4. 2021], dostupné z: <http://campushistory.la.utexas.edu/exhibits/show/jefferson-davis>.

193 MCCANN, Mac, Written in Stone. History of Racism Lives on in UT Monuments, [online], The Austin Chronicle, 29. 5. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.austinchronicle.com/news/2015-05-29/written-in-stone/>.

194 COURTNEY, David, Jefferson Davis is Back at UT, [online], Texas Monthly, 17. 4. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.texasmonthly.com/the-daily-post/jefferson-davis-back-ut/>.

195 The University of Texas, UT Campus History.

196 MCCANN, Written.

197 MELE, Christopher, Jefferson Davis Statue in New Orleans Is Removed, [online], The New York Times, 11. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/11/us/jefferson-davis-statue.html>.

198 NICHOLSON, Amber, EILERTSEN, Carolyn, SIMKINS, Olivia, Jefferson Davis Monument, [online], New Orleans Historical, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/1278>.

199 MELE, Jefferson.

200 NICHOLSON, EILERTSEN, SIMKINS, Jefferson Davis Monument.

odstranilo v důsledku nevhodného zobrazení rozmanitosti a začlenění neworleanských obyvatel.²⁰¹ Tehdejší starosta města Mitch Landrieu ve spojitosti symbolů Konfederace uvedl, že „(...) *postavit Konfederaci na piedestal (...) není jen nepřesným odrazem naší minulosti, je to také urážka naší přítomnosti a špatný předpis pro naši budoucnost*“.²⁰²

Další vybranou sochu bychom našli nedaleko té předešlé, opět ve městě New Orleans. I když debaty o odstranění této sochy započaly v podobné době, jako tomu bylo u sochy předešlé, socha konfедераčního generála P. G. T. Beauregarda musela počkat na své přemístění další dva roky.²⁰³ Tato bronzová jezdecká socha Beauregarda byla odhalena v roce 1915²⁰⁴ a v době stržení se nacházela uprostřed rušného kruhového objezdu.²⁰⁵ Během občanské války se generál proslavil vedením útoku na Fort Sumter v Jižní Karolíně, což bylo později označeno za počátek občanské války.²⁰⁶ Pomník byl několikrát za svou existenci útokem vandalů. Například v roce 2004 byla na sochu napsaná slova „otrokář“. Později v bouřlivém roce 2015 se na soše objevily po obou stranách slova „na černých životech záleží“.²⁰⁷ Spolu se sochou Davise a Pomníku svobody bylo i o osudu Beauregardovy sochy rozhodnuto prostřednictvím hlasování městské rady a později v květnu roku 2017 došlo i k jejímu odstranění.²⁰⁸

Poslední socha, která byla odstraněna rozhodnutím městské rady New Orleans, byla několika metrová bronzová socha generála Roberta E. Leeho z roku 1884.²⁰⁹ Spolu s dalšími neworleanskými sochami i tuto doprovázely soudní spory, vyvolané několika památkovými výbory, nadacemi i místní pobočkou Synů konfедераčních veteránů, kteří tvrdili, že odstranění památek porušuje právo na svobodu projevu, tedy první dodatek ústavy, tak i

201 SMITH, Alexander, New Orleans Removes Confederate President Jefferson Davis Statue, [online], NBC News, 11. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/us-news/new-orleans-removes-confederate-president-jefferson-davis-statue-n757741>.

202 MELE, Jefferson.

203 NICHOLSON, Amber, General Beauregard Statue, [online], New Orleans Historical, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/111>.

204 LYNCH, Jamie, DIMON, Darran, PGT Beauregard Confederate Statue Comes Down in New Orleans, [online], CNN, 17. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/05/16/us/new-orleans-confederate-monuments/>.

205 MONTEVERDE, Danny, Confederate Gen. P. G. T. Beauregard Statue Is 3rd New Orleans Monument to Be Taken Down, [online], USA Today News, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/nation-now/2017/05/17/confederate-gen-beauregard-statue-taken-down/101782666/>.

206 Tamtéž.

207 LYNCH, DIMON, PGT.

208 NICHOLSON, General.

209 NICHOLSON, Amber, NARIKE, Shelby, SPURLOCK, Herbert, Robert E. Lee Monument, [online], New Orleans Historical, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/1279>.

porušení federálních a místních zákonů.²¹⁰ Jak je zřejmé z předešlých stránek, soudy rozhodly, že město může pokračovat v přemísťování památek.²¹¹ Při jejím odstraňování byli pracovníci donuceni pracovat v maskách a neprůstředných vestách, poněvadž dodavatelům a všem, kteří se podíleli na odstranění, vyhrožovali protestující proti odstranění smrtí.²¹² Samotné stěhování sochy se dočkalo velkého zájmu přihlížejících, kteří za doprovodu dechového orchestru s jásotem oslavovali vyzdvižení obrovské sochy jeřábem z piedestalu.²¹³ K události se vyjádřil i tehdejší republikánský státní zákonodárce ve státě Mississippi Karl Oliver. Oliver označil akci za „ohavnou a děsivou“. Ve svém vyjádření na sociálních sítích, které později smazal, vyzýval k lynčování těch, kteří odstraňují památky Konfederace z veřejného prostranství.²¹⁴

Poslední vybranou sochou, která byla odstraněna v důsledku události ve městě Charlestone, je tzv. pomník Memoria in Aeterna, postavený ve floridském městě Tampa v roce 1911. Za tímto pomníkem, jenž byl věnován vojákům Konfederace, opět stojí pobočka tamských Sjdnocených dcer Konfederace. Samotný památník zobrazuje dva vojáky na vrcholu stupňovité základny s obeliskem. Jeden voják symbolizoval odchod do války v roce 1861 a druhý, s drsnějším vzezřením, představoval návrat z války v roce 1865.²¹⁵ Proces odstranění památníku započal v květnu roku 2017 a byl velmi náročný a zdoluhavý. Komisař oblasti Hillsborough, kde se památník tehdy nacházel, Les Miller označil přítomnost památníku za „rozdělující“ a požadoval tedy jeho odstranění. Proces okolo odstranění však společnost rozdělil ještě více. Problém nastal i ve finanční stránce odstranění, což bylo vyřešeno překvapivě rychle, když během jediného dne byla místními občany vybrána

210 WEISS, Debra C., Removal of Confederate Monuments Violates Free-Speech Right to Preserve History, Suit Says, [online] ABA Journal, 21. 12. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: https://www.abajournal.com/news/article/removal_of_confederate_monuments_violates_free_speech_right_to_preserve_his.

211 WILLIAMS, Jessica, Bill Filed in Legislature to Prevent Takedowns of Confederate Monuments, [online], Nola.com, 8. 3. 2016, [10. 4. 2021], dostupné z: https://www.nola.com/news/politics/article_02649411-34b6-5e58-bb41-df55c3223626.html.

212 SHEEHAN, Rebecca, SPEIGHTS-BINET, Jennifer, Negotiating Strategy in New Orleans's Memory-Work: White Fragility in the Politics of Removing Four Confederate-Inspired Monuments, in: Journal of Cultural Geography, 36:3, 2019, str. 359

213 ROBERTSON, Campbell, From Lofty Perch, New Orleans Monument to Confederacy Comes Down, [online], The New York Times, 19. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/19/us/confederate-monument-new-orleans-lee.html?hp&action=click&pgtype=Homepage&clickSource=story-heading&module=second-column-region®ion=top-news&WT.nav=top-news>.

214 PILKINGTON, Ed, Mississippi Lawmaker Calls for Lynchings After Removal of Confederate Symbols, [online], The Guardian, 22. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2017/may/22/mississippi-confederate-symbols-karl-oliver-lynching-comments>.

215 CONTORNO, Steve, For Tampa's Confederate Monument, Racist History Clouds Claims of Heritage, [online], Tampa Bay Times, 18. 6. 2017, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.tampabay.com/news/humaninterest/for-tampas-confederate-monument-racist-history-clouds-claims-of-heritage/2327512/>.

dostatečná částka k jejímu přemístění. Pomník byl poté úspěšně přemístěn na soukromý hřbitov.²¹⁶

Jak již bylo řečeno, druhá vlna odstraňování nastala po události ve městě Charlottesville, kde rasista vjel do protestujícího davu a zabil jednu ženu a několik dalších zranil. Svého odstranění se v průběhu několika měsíců po události dočkaly například dvě sochy ve městě Memphis, ležící ve státě Tennessee. Jednou ze soch byla bronzová jezdecká socha Nathana Bedforda Forresta, postavená v roce 1905²¹⁷ a druhou byla socha Jeffersona Davise, postavená o téměř šedesát let později.²¹⁸ Nejprve se pozastavme u sochy N. B. Forresta. Hlavním důvodem stržení sochy byl samotný odkaz, který Forrest v dnešní společnosti má. Před občanskou válkou vydělával jmění na obchodování s otroky, ale čím se předněji zapsal do historie, byla jeho pozice tzv. Velkého čaroděje, v nově vytvořeném Ku-klux-klanu.²¹⁹ Davisova socha, vysoká i s podstavcem skoro šest metrů, byla dílem Sjedenocenných dcer Konfederace, kterým pomohli Synové konfедераčních veteránů,²²⁰ v době kdy po celých Spojených státech probíhal boj proti segregaci. Odstranění soch byl velmi náročný a zdoluhavý proces, především způsobený existencí zákona z roku 2016 na ochranu kulturního dědictví státu Tennessee, díky čemuž bylo zakázáno odstranit jakýkoliv pomník či symbol na veřejných místech.²²¹ Odstranění proběhlo až v prosinci roku 2017, čemuž předcházela koupě obou parků, ve kterých se sochy nacházely, neziskovou organizací Memphis Greenspace. Tím se parky staly soukromým majetkem a bylo umožněno odstranění soch. Proces odstranění vyvolal ve městě řadu protestů a vedl i k vyhrožování smrtí některými obránci památek Konfederace.²²²

216 LEWIS, Aaron, Memoria In Aeterna, [online], Tampa Historical, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://tampahistorical.org/items/show/55>.

217 Art Inventories Catalog, Equestrian Statue of General Forrest, [online], Smithsonian American Art Museum, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?session=1504L1F54R378.3430&profile=ariall&source=~!siartinventories&view=subscriptionsummary&uri=full=3100001~!18120~!42&ri=2&aspect=Browse&menu=search&ipp=20&spp=20&staffonly=&term=Outdoor+Sculpture+--+Tennessee+--+Memphis&index=OBJEC&uindex=&aspect=Browse&menu=search&ri=2>.

218 GUNTER, KIZZIRE, Whose Heritage?, str. 32

219 CARNEY, Court, The Contested Image of Nathan Bedford Forrest, in: The Journal of Southern History, Vol. 67, No. 3, 2001, str. 601

220 Memphis Flyer, A Short History of the Jefferson Statue in Confederate Park, [online], 8. 2. 2013, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.memphisflyer.com/a-short-history-of-the-jefferson-davis-statue-in-confederate-park>

221 BARBASH, Fred, Memphis to Jefferson Davis: 'Na na na na, hey, hey, goodbye', [online], The Washington Post, 21. 12. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2017/12/21/memphis-to-jefferson-davis-na-na-na-hey-hey-goodbye/>.

222 HARDIMAN, Samuel, BURGESS, Katherine, POE, Ryan, Sons of Confederate Veterans Takes Possession of Memphis Statues, [online], Memphis Commercial Appeal, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://eu.commercialappeal.com/story/news/local/2019/12/17/sons-confederate-vets-take-memphis-statues/2676510001/>.

Jedna z možností přemístění či odstranění soch, je cestou legálního rozhodnutí místních vlád, podobně jako tomu bylo u všech vybraných soch odstraněných po události v Charlestonu, tento postup však nebývá vždy podmínkou. Příkladem tomu může být socha, jež se nacházela v severokarolínském městě Durham. Jedná se o sochu věnovanou vojákům Konfederace z roku 1924. Na soše byl vyobrazen ozbrojený voják v šedé uniformě a jako již poněkoliťatý, byla produktem činnosti Sjedenocných dcer.²²³ Socha v Durhamu vynikala svou velikostí i malými náklady na postavení. Tato malá velikost a relativní lacinost materiálu umožnila lehké stržení, ke kterému došlo v srpnu roku 2017.²²⁴ Při té příležitosti se kolem sochy sešla skupina demonstrantů a jeden z účastníků vylezl po žebříku na sochu, přivázal na ni lano a socha byla stržena na zem. Celou událost doprovázel skandující dav se slovy „*My jsme revoluce*“ a po pádu sochy do ní někteří začali kopat a plivat.²²⁵ Několik lidí bylo v souvislosti se stržením zatčeno, avšak z vyšetřování bylo později upuštěno kvůli nedostatku důkazů.²²⁶ Základna sochy byla odstraněna až o tři roky později v reakci na protesty související se smrtí George Floyda.²²⁷

Podobný osud potkal i sochu přezdívanou Silent Sam, Tichý Sam, ležící opět v Severní Karolíně, přesněji na univerzitním kampusu města Chapel Hill. Tato bronzová socha, pocházející z roku 1913, byla postavená Sjedenocnými dcerami ve spolupráci s univerzitou na počest absolventů tamní univerzity, kteří bojovali a zemřeli jako vojáci Konfederace.²²⁸ Soše se začalo říkat Tichý Sam, poněvadž voják, který stojí na vrcholku piedestalu, nemá nenabitou zbraň.²²⁹ Na reliéfu pod sochou se nachází žena, symbolizující stát Severní Karolíny, která sedícího studenta, sedícího vedle ní, vybízí, aby odhodil knihy a

223 Commemorative Landscapes, Confederate Soldiers Monument, Durham, [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/commland/monument/118/>.

224 EANES, Zachary, Durham Confederate Statue: Tribute to Dying Veterans or Political Tool of Jim Crow South?, [online], The Herald Sun, 16. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.heraldsun.com/article167619947.html>.

225 JACKSON, Amanda, ELLIS, Ralph, Seven Arrested in Toppling of Confederate Statue in North Carolina, [online] CNN, 16. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/08/14/us/confederate-statue-pulled-down-north-carolina-trnd/index.html>.

226 GRAHAM, David A., How the Activist Who Tore Down Durham's Confederate Statue Got Away With It, [online], The Atlantic, 21. 2. 2018, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2018/02/durham-confederate-monument-charges-dismissed/553808/>.

227 Commemorative Landscapes, Confederate Soldiers Monument, Durham, [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/commland/monument/118/>.

228 WAMSLEY, Laurel, Judge Voids UNC's Controversial Settlement Over Confederate Statue 'Silent Sam', [online], NPR, 12. 2. 2020, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.npr.org/2020/02/12/805250903/judge-voids-uncs-controversial-settlement-over-confederate-statue-silent-sam>.

229 JACOBS, Julia, BLINDER, Alan, University of North Carolina Chancellor Explores New Spot for 'Silent Sam', [online], The New York Times, 31. 8. 2018, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/08/31/us/north-carolina-silent-sam-moving.html>.

vstoupil do armády.²³⁰ Při zasvěcení pomníku v roce 1913 měl projev filantrop a známý rasista Julian Carr, který si při projevu neodpustil vyzdvihnout podstatu postavení sochy. Během projevu zmínil, že *„100 metrů od místa, kde stojíme, (...) jsem bičoval černošku, dokud její sukně nevisela na kusy, protože v ulicích této klidné vesnice veřejně urazila a pomluvila jižní dámu“*.²³¹ Protesty vyvolané přítomností sochy v univerzitním kampusu začaly již na přelomu století. Od té doby byla častým útokem vandalů, kteří sochu několikrát popsali hesly „Na černých životech záleží“, „Vrah“ či „KKK“.²³² I přes snahu vedení univerzity uklidnit narůstající protesty pozdějších let, místní zákon na ochranu památek znemožňoval jakýkoliv pokus o její přemístění.²³³ Osud sochy tedy připadl na dav téměř tří set protestujících, který ji v srpnu roku 2018 strhl.²³⁴ V souvislosti s demonstrací bylo zatčeno několik lidí.²³⁵ Stržená socha byla později univerzitou schována a později předána do vlastnictví skupiny Synů konfедераčních veteránů.²³⁶

Poslední socha, respektive sochy, odstraněné v druhé vlně v letech 2017 až 2019 se nacházely na již dříve zmíněném kampusu Univerzity Texas v Austinu. Zde byly během měsíce roku 2017 odstraněny hned tři sochy oslavující dva generály a jednoho člena vlády tehdejší Konfederace. Jednalo se o Alberta S. Johnstona, Roberta E. Leea a Johna Reagana. Spolu s již zmíněnou sochou Jeffersona Davise, byly všechny tyto sochy postaveny z peněžních darů majora George W. Littlefielda univerzitě.²³⁷ Mluvčí univerzity odstranění zdůvodnil ochranou „veřejné bezpečnosti“, stalo se tak v důsledku předešlé události v Charlottesville.²³⁸ Prezident univerzity dále zdůraznil, že sochy byly odstraněny, protože zobrazují období americké historie, která *„jsou v rozporu se základními hodnotami*

230 Commemorative Landscapes, Confederate Monument, UNC (Chapel Hill), [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/commland/monument/41/>

231 GREEN, Hilary, Julian Carr's Speech at the Dedication of Silent Sam, [online], [10. 4. 2021], dostupné z: <https://hgreen.people.ua.edu/transcription-carr-speech.html>.

232 GUTIERREZ, Michael, Keenan, UNC's Silent Sam and Honoring the Confederacy, [online], We're History, 7. 7. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: <http://werehistory.org/silent-sam/>.

233 JACOBS, BLINDER, University.

234 Commemorative Landscapes, Confederate Monument, UNC (Chapel Hill), [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/commland/monument/41/>

235 JACOBS, BLINDER, University.

236 BOGEL-BURROUGHS, Nicholas, ZAVERI, Mihir, University of North Carolina Gives 'Silent Sam' Statue to Confederate Group, [online], The New York Times, 27. 11. 2019, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/11/27/us/unc-silent-sam.html>.

237 MCCANN, Written in Stone.

238 BROMWICH, Jonah Engel, University of Texas at Austin Removes Confederate Statues in Overnight Operation, [online], The New York Times, 21. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/08/21/us/texas-austin-confederate-statues.html>.

univerzity“.²³⁹ Sochy byly následně během noci sundány a přidány do sbírky historického centra kampusu, kde se připojily k již stržené soše Jeffersona Davise.²⁴⁰

Po zveřejnění videa, na němž policista klečí Georgi Floydovi několik minut na krku, vypukly po celých Spojených státech nepokoje, při nichž se často středem pozornosti stávaly konfederální sochy. Jednou z takovýchto soch byla socha věnovaná vojákům a námořníkům Konfederace v alabamském městě Birmingham. Co je na této soše opravdu zajímavé, je její historie. Socha byla odhalena v roce 1905, díky činnosti Sjedenocenných dcer Konfederace. Již víme, že to není nic neobvyklé. Co však neobvyklé je, že město Birmingham vzniklo v roce 1871, tedy šest let po ukončení občanské války a s Konfederací, jako takovou, nemělo nic společného. S přibývajícím nesouhlasem se symboly Konfederace, počínaje rokem 2015, byla socha opakovaně útokem vandalů a návrhů na její odstranění.²⁴¹ Odstranění bylo zamezeno vydáním alabamského zákona na ochranu památek v roce 2017.²⁴² Po již několikrát zmíněné události v roce 2017 se tehdejší starosta William Bell rozhodl zakrýt část pomníku, dokud Birmingham nenalezne legální způsob, jak sochu odstranit.²⁴³ Legální způsob nebyl nalezený ani o tři roky později, kdy i přes vyhlášený nouzový stav v důsledku demonstrací, sochu obklopilo několik desítek protestujících.²⁴⁴ Starosta Randall Woodfin se pokusil dav uklidnit, avšak i přesto došlo k poškození sochy i k neúspěšnému pokusu o její stržení.²⁴⁵ Místo toho demonstranti strhli sochu bývalého důstojníka Konfederace a zakladatele města Charlese Linna a zapálili sochu Thomase Jeffersona.²⁴⁶ Socha byla stržena o den později 1. června, paradoxně v den státního svátku na počest Jeffersona Davise.²⁴⁷ Odstraněním sochy však

239 WATKINS, Matthew, UT-Austin Removed Confederate Statues in the Middle of the Night, [online], The Texas Tribune, 20. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.texastribune.org/2017/08/20/ut-austin-removing-confederate-statues-middle-night/>.

240 Tamtéž.

241 WATSON, Nathan, Monument in Birmingham's Linn Park, [online], Bham Now, 2. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://bhamnow.com/2020/06/02/a-history-of-the-confederate-monument-in-birmingham-s-linn-park/>.

242 KAUR, Harmeet, Protesters Tried to Remove a Confederate Monument in Birmingham. The Mayor Told Them He Would Finish the Job, [online], CNN, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/06/01/us/birmingham-protests-confederate-monument-trnd/index.html>.

243 DWYER, Colin, Confederate Monument Being Removed After Birmingham Mayor Vows to 'Finish the Job', [online], NPR, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.npr.org/2020/06/02/867659459/confederate-monument-removed-after-birmingham-mayors-vow-to-finish-the-job>.

244 KAUR, Protesters.

245 BURCH, Audra D. S., Birmingham Mayor Orders Removal of Confederate Monument in Public Park, [online], The New York Times, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.nytimes.com/2020/06/02/us/george-floyd-birmingham-confederate-statue.html>.

246 GRAY, Jeremy, The History Behind Birmingham Monuments Damaged During George Floyd Protest, [online], Alabama Local News, 1. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.al.com/news/2020/06/the-history-of-birmingham-monuments-damaged-during-george-floyd-protest.html>.

247 WATSON, A History of the Confederate Monument in Birmingham's Linn Park, [online], Bham Now, 2. 6. 2020, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://bhamnow.com/2020/06/02/a-history-of-the->

město porušilo zákon, za což dostalo pokutu v přepočtu přes půl milionu korun. Na pokutu se složili samotní občané města Birmingham a celou ji uhradili.²⁴⁸

I v dalším alabamském městě byla v souvislosti s protesty v minulém roce odstraněna konfедераční socha. Socha zachycující uniformovaného vojáka, dříve nacházející se ve městě Huntsville před soudní budovou, byla poprvé dedikována Sjednocenými dcerami v roce 1905.²⁴⁹ V 60. letech však byla omylem poničena a musela být vyrobena znovu.²⁵⁰ I přes existenci alabamského zákona na ochranu památek, bylo odstranění sochy, která byla zdrojem několika protestů, umožněno jednohlasným souhlasem všech členů komise. Snažila se tak předejít podobným událostem, ke kterým došlo ve městě Birmingham před několika dny. To potvrdil i komisař, jenž představil rezoluci komisi, se slovy: „(...) *není našim úmyslem couvat s nákladním vozem k soše, omotat kolem ní řetěz a stáhnout ji*“.²⁵¹ Po odstranění sochy v průběhu noci, doprovázené jásotem desítek lidí, byla socha později přesunuta na místní hřbitov.²⁵²

Historie další sochy začala v květnu roku 1861, kdy alexandrijská posádka ze státu Virginie odešla bojovat do občanské války. O několik let později v roce 1889 zásluhou Sjednocených konfедераčních veteránů na téže místě vznikl památník připomínající zemřelé vojáky, známý pod jménem pomník Appomattox. Socha byla navržena podle vzoru malby, na níž kapituje Robert E. Lee v Appomattoxu v roce 1865.²⁵³ Při postavení sochy si UCV zajistilo zákonem, že socha nebude v budoucnu nikdy přesunuta ani odstraněna, aby představovala „*trvalé svědectví o odvaze, věrnosti a vlastenectví hrdinů, na jejichž památku byla postavena*“.²⁵⁴ O téměř celé jedno století později, byla socha poničena nárazem opilého

[confederate-monument-in-birminghams-linn-park/](#)

248 White Clergy Black Lives Matter, Take Down Birmingham's Confederate Monument, [online], gofundme.com, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.gofundme.com/f/take-down-birmingham039s-confederate-monument>

249 Art Inventories Catalog, Confederate Soldier Memorial, [online], Smithsonian American Art Museum, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?&profile=ariall&source=~!siartinventories&uri=full=3100001~!328690~!0#focus>

250 ROOP, Lee, Huntsville's Controversial Confederate Statue is a 1960' Replica, [online], Alabama Local News, 12. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/huntsville/2020/06/huntsvilles-controversial-confederate-statue-is-a-1960s-replica.html>.

251 GATTIS, Paul, ROOP, Lee, REMKUS, Ashley, Madison County Commission Votes to Remove Confederate Statue in Huntsville, [online], Alabama Local News, 10. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/2020/06/madison-county-commission-to-consider-removal-of-confederate-statue-in-huntsville.html>.

252 GATTIS, Paul, Confederate Monument in Huntsville Removed Overnight, [online], Alabama Local News, 23. 10. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/2020/10/confederate-monument-in-huntsville-removed-overnight.html>.

253 The Historical Marker Database, The Confederate Statue, [online], HMdb.org, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.hmdb.org/m.asp?m=8605>

254 STURGILL, Willard, Confederate "Appomattox" Memorial in Alexandria, Virginia, [online], Sites of Memory, [11. 4. 2021], dostupné z: <http://sites-of-memory.de/main/alexandriaappomattox.html>

řidiče, což rozpoutalo debatu o její budoucnosti a odkazu.²⁵⁵ Socha však byla obnovena na stávajícím místě v důsledku zákonů na ochranu památek státu Virginie.²⁵⁶ Odstranění se socha dočkala až na počátku července roku 2020, čemuž mělo předcházet zrušení zákona o přesunu památek. Její přesunutí na soukromé místo však urychlila smrt George Floyda a následné protesty.²⁵⁷

Poslední dvě sochy, které byly odstraněny v průběhu předchozího roku, se nacházejí na slavné Monument Avenue, v hlavním městě Virginie, v Richmondu. Monument Avenue je známá pro velký počet soch, nacházejících se blízko sebe. Díky vysokému počtu soch a historii získala tato ulice označení americký Vatikán, čímž se stala během rozkvětu jižního náboženství Ztracené věci poutním místem.²⁵⁸ Já se však zaměřím pouze na dvě konkrétní sochy. První sochou je socha Jeffersona Davise, pocházející z roku 1907²⁵⁹ a druhou je socha generála Stonewalla Jacksona, postavená o několik let později, v roce 1919.²⁶⁰ Pomník Davise vzbudil od svého zřízení mnoho kontroverzí. Jako jediný z ostatních mužů vyobrazených na Monument Avenue nepocházel z Virginie, což bylo později chápáno jen jako symbol konfedační ideologie bělošské nadvlády a rasismu.²⁶¹ Na samotném pomníku nad Davisem stála alegorická postava Vindicatrix, též známá jaké Slečna Konfederace,²⁶² jež měla představovat symboly mytologie Ztracené věci, což později uvedla i komise sestavená pro její odstranění.²⁶³ V průběhu léta roku 2020 byla většina soch, nacházejících se na Monument

255 JENKINS, Kent Jr., Toppling of Alexandria Confederate Memorial Reopens Old Wounds, [online], The Washington Post, 23. 8. 1988, [11. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.washingtonpost.com/archive/local/1988/08/23/toppling-of-alexandria-confederate-memorial-reopens-old-wounds/4a27a004-d41b-4ce8-a840-e936cad0c58b/>.

256 SULLIVAN, Patricia, Alexandria's Bid to Move Civil War Statue Hits Roadblocks, [online], Stars and Stripes, 25. 9. 2016, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.stripes.com/news/us/alexandria-s-bid-to-move-civil-war-statue-hits-roadblocks-1.430961>.

257 BEAUJON, Andrew, Alexandria's Confederate Statue Has Been Removed, [online], Washingtonian, 2. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.washingtonian.com/2020/06/02/alexandrias-confederate-statue-is-gone/>.

258 GOLDFIELD, Still, str. 54

259 LAWLER, Andrew, The Origin Story of Monument Avenue, America's Most Controversial Street, [online], National Geographic, 27. 7. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.nationalgeographic.com/history/article/origin-story-monument-avenue-america-most-controversial-street>.

260 Art Inventories Catalog, General Thomas J. (Stonewall) Jackson Equestrian, [online], Smithsonian American Art Museum, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?&profile=ariall&source=~!siartinventories&uri=full=3100001~!14729~!0#focus>

261 KENNEDY, Amelia, Jefferson Davis Monument, [online], Clio: Your Guide to History, 10. 11. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theclio.com/tour/842/3>.

262 RANDOLPH, Janet, Memorializing the Lost Cause. Black Citizenship in the Age of Jim Crow, in: The New-York Historical Society, 2018, str. 54

263 LEVENSON, Michael, Protesters Topple Statue of Jefferson Davis on Richmond's Monument Avenue, [online], The New York Times, 11. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/06/11/us/Jefferson-Davis-Statue-Richmond.html>.

Avenue, cílem vandalů a přibývalo požadavků na jejich odstranění.²⁶⁴ Podobně jako u většiny zmíněných soch bylo odstranění zamezeno místními památkovými zákony, avšak jak již bylo řečeno u předešlé virginské sochy, Valné shromáždění přijalo zákon, umožňující odstranění soch, počínaje 1. červencem.²⁶⁵ Legálního odstranění se však nedostalo soše Jeffersona Davise, která byla stržena demonstranty v noci 11. června, během demonstrace proti systémovému rasismu.²⁶⁶ Byla tak třetí sochou, která byla stržena v horizontu jednoho týdne ve městě Richmond. Ve stejný týden byla také stržena socha Kryštofa Kolumba, následně hozená do jezera a také socha generála Williama C. Wickhama, nacházející se v místním parku.²⁶⁷ Socha Jacksona se dočkala legálního odstranění v den začátku platnosti zákona a spolu s ostatními strženými sochami byly odvezeny z Monument Avenue.²⁶⁸

Z uvedených příkladů soch, přestože se jedná jen o zlomek celkového počtu odstraněných, lze vyvodit několik skutečností a aspektů, které lze aplikovat všeobecně na „fenomén“ odstraňování konfедераčních symbolů na americkém Jihu. Nejprve, co se odstranění týče. Uvedených sedmnáct soch, bylo odstraněno dvojím způsobem; přemístěním skrze administrativní cestu, při které místní vlády rozhodly o přemístění; či protiprávním stržením demonstranty. Druhý způsob odstranění spolu s útoky vandalů je patrný více v roce 2020, ve kterém se rozšířily protesty proti rasismu a policejní brutalitě. Z výzkumu soch také vyplývá, že k nelegálnímu odstranění soch dochází nejčastěji ve státech, které v minulosti přijaly dané zákony na ochranu svých památek. Z výše vybraných se to týká sochy v Durhamu, v Birminghamu, Tichého Sama a řady soch v Richmondu. Z dalších poznatků výzkumu lze zjistit, že i přestože jsem dané sochy vybírala jen dle data stržení a jejich lokace, více než polovina, přesněji deset, byla postavená v období největšího stavitelského boomu, počínaje 20. stoletím a konče v průběhu 20. let, což je shodné s výsledky bádání Southern Poverty Law Center. Z výzkumu je také patrné, že drtivá z uvedených soch byly po odstranění přemístěny buď do neveřejných skladů, kde čekají, až bude příslušnými orgány vybrané příhodné místo, či byly přemístěny do historických muzeí.

Otázka zobrazování konfедераčních symbolů je jedním z celostátních problémů, se kterým se dnešní Spojené státy potýkají. Dnes se v USA nachází na veřejných místech přes

264 KATKOV, Mark, Protesters Topple Jefferson Davis Statue in Richmond, Va., [online], NPR, 11. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.npr.org/sections/live-updates-protests-for-racial-justice/2020/06/11/874565394/protesters-topple-jefferson-davis-statue-in-richmond-va?t=1617102103077>.

265 KENNEDY, Jefferson Davis Monument.

266 LEVENSON, Protesters.

267 KATKOV, Protesters.

268 Art Inventories Catalog, General Thomas J. (Stonewall) Jackson Equestrian, [online], Smithsonian American Art Museum, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?&profile=ariall&source=~!siartinventories&uri=full=3100001~!14729~!0#focus>.

dva tisíce konfедераčních památek a pouze jen malé množství bylo odstraněno nebo se stalo předmětem politické kontroverze. Zbytek čelí nejisté budoucnosti. Je zcela zjevné, že občanská válka je stále velmi přítomné a probírané téma. Mimo jiné to dokládá řada průzkumů, které proběhly v posledních několika letech, dokonce i týdnech, s cílem zjistit, jak Američané přistupují k otázce přítomnosti soch a dalších symbolů, i jak vnímají samotnou občanskou válku. Na několika následujících stranách se zaměřím předně na výsledky devíti průzkumů veřejného mínění, ze kterých lze zjistit všeobecné názory, jak nakládat se sochami, co pro společnost představují, jak vnímají jejich stržení, ale například i samotnou příčinu vypuknutí občanské války. Vybrané průzkumy probíhaly v letech 2011 až 2021 různými organizacemi, ale i místními zpravodajskými službami. Většina z vybraných průzkumů pracovala se vzorkem tisíc až dva tisíce účastníků, rovnoměrně rozdělení věkem, rasou i politickou orientací. Otázky většiny výzkumů lze rozdělit do několika tematických okruhů. V této části se však zaměřím jen na ty, které se týkají konfедераčních soch a dalších symbolů a na ty, týkající se vnímání občanské války. Každý okruh tématu se pokusím skrze studium výsledků výzkumů shrnout a zjistit jejich jednotlivou vývojovou tendenci.

Velmi častou otázkou ve výzkumech zaměřené na vnímání konfедераčních soch a dalších symbolů bývá otázka, jak dotazovaní chápou samotné památníky, zda jako symboly rasismu či jako symboly dědictví. Z celkového počtu 2249 respondentů v průzkumu vytvořený společností Ipsos z roku 2017 odpovědělo 40 %, že je vnímají jako symboly dědictví a jen 23 % je vnímají jako symboly rasismu.²⁶⁹ O tři roky později v průzkumu časopisu The Economist se však čísla změnily. V tomto průzkumu bylo 1500 amerických občanů rozděleno dle rasy, přičemž nadpoloviční většina Afroameričanů uvedla, že pomníky pro ně mají rasistický podtext a jen 13 % Afroameričanů odpovědělo, že je vnímají jako symboly hrdosti jižního lidu.²⁷⁰ V průzkumech, které provedla vysoká škola v Severní Karolině Elon, poprvé v roce 2019 a poté o dva roky později v roce 2021, se přibližně 1500 místních obyvatel ptali, zda památníky pomáhají lidem pochopit důležitou kapitolu

269 Ipsos Public Affairs, Ipsos Poll Conducted for Reuters: Confederate Monuments and Race Relations 08.21.2017, [online], 2017, [24. 4. 2021], dostupné z: <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2017-08/2017%20Reuters%20Tracking%20-%20Confederate%20Monuments%20and%20Race%20Relations%208%2021%202017%20%28003%29.pdf>.

270 The Economist/YouGov Poll, [online], 2020, [20. 4. 2021], dostupné z: <https://docs.cdn.yougov.com/k05rp8ded6/econTabReport.pdf>.

amerických dějin. V prvním průzkumu s tímto vyjádřením souhlasilo 75 %, ²⁷¹ o dva roky později toto číslo lehce kleslo. ²⁷²

Nejčastějšími otázkami byly takové, které se týkaly názoru na odstraňování soch. Pro odstranění se obecně v letech 2015 až 2019 vyjadřovalo v průměru 31,5 %. ²⁷³ Toto číslo se v roce 2021 zvedlo více než o 10 %. ²⁷⁴ Jiné výsledky lze spatřit ve výzkumech, kde své respondenty rozdělili dle rasy. Tam přetrvává nerovnováha názorů podobná té u vnímání soch. Pro odstranění se například ve výzkumu americké televizní společnosti CNN v roce 2015 vyjádřilo 49 % Afroameričanů a 21 % bělochů, z celkového počtu 1017 respondentů. ²⁷⁵ V již zmíněném výzkumu časopisu The Economist z roku 2020 toto číslo viditelně vzrostlo na obou stranách, kdy s odstraněním souhlasilo 61 % Afroameričanů a 33 % bělochů. ²⁷⁶ Podobná čísla, jako tomu je u odstranění soch, lze spatřit i u otázek, které se týkají změny názvů škol, státních budov, ulic, silnic apod. V průměru se pro přejmenování vyjádřilo 30 % respondentů ve třech sledovaných průzkumech. ²⁷⁷

Svou hloubkou jsou přínosné i již zmiňované výzkumy Elon Poll z roku 2019 a 2021, ve kterých se mimo uvedené otázky ptali i na možný osud soch po jejich odstranění. V obou průzkumech bylo několik možností, při kterých měli účastníci rozhodnout, zda s tím souhlasí či ne. Tak například s umístěním plakety vedle památníku, která by umožnila lepší pochopení historického kontextu, souhlasilo necelých 73 %. ²⁷⁸ V obou zkoumaných letech souhlasilo přibližně 60 % dotazovaných s přestěhováním sochy do historického muzea a téměř 55 % s přemístěním sochy na konfedační hřbitov. U obou těchto možností se nesouhlas pohyboval kolem 20 %. ²⁷⁹ Poměrně populární možností, ke které se přiklánělo necelých 65 % dotazovaných, byla možnost nahrazení starého pomníku novým, který by oslavoval Jižany,

271 Elon Poll, Confederate Monuments and Symbols, [online], The Elon University, 2019, [22. 4. 2021], dostupné z:

https://www.elon.edu/u/elon-poll/wp-content/uploads/sites/819/2019/11/2019_11_20-ElonPoll_Report.pdf.

272 Elon Poll, Views on Confederate Monuments in North Carolina, [online], The Elon University, 2021, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.elon.edu/u/elon-poll/wp-content/uploads/sites/819/2021/04/Elon-Poll-Report-040821.pdf>.

273 Srovnání průzkumů: CNN/ORC International Poll, [online], 2015, [22. 4. 2021], dostupné z: <http://i2.cdn.turner.com/cnn/2015/images/07/01/confederate.flag.pdf>; Huff/Post, Confederate Flag, [online], 2017, [23. 4. 2021], dostupné z: <http://big.assets.huffingtonpost.com/tabsHPCConfederateFlag20170815.pdf>; Ipsos Public Affairs, 2017; Elon Poll, 2019; Huff/Post, Confederate Symbols, [online], 2020, [23. 4. 2021], dostupné z: <https://big.assets.huffingtonpost.com/athena/files/2020/06/10/5ee143b2c5b6ee376f836775.pdf>; The Economist/YouGov, 2020.

274 Elon Poll, Views.

275 CNN/ORC international Poll.

276 The Economist/YouGov Poll,

277 Srovnání průzkumů: CNN/ORC, 2015; Huff/Post, 2017; Huff/Post, 2020.

278 Elon Poll, Confederate.

279 Srovnání průzkumů Elon Poll 2019 a Elon Poll 2021.

kterí bojovali za ukončení otroctví.²⁸⁰ Nutno podotknout, že s těmito řešeními souhlasí i několik významných historiků a muzejních pracovníků. Například americký historik, specializující se na občanskou válku, Gary W. Gallagher vidí řešení v přidání textu, který by pomohl vysvětlit, jak si Američané pamatovali válku.²⁸¹ V budování nových památek či v přemístění stávajících soch na vhodné edukační místo dávají přednost například další američtí historikové D. Scott Hartwig²⁸² či Susannah J. Ural.²⁸³

I v otázce, jaká byla příčina vypuknutí občanské války, je společnost velmi polarizovaná. V průzkumu z roku 2011, vypracovaný Pew Research Center v době oslavy 150. výročí války, byla ještě patrná převaha názoru, že Konfederace vystoupila z celku Unie na ochranu svých státních práv. S tímto názorem souhlasilo 48 % a na druhou stranu 38 % uvedlo, že důvodem byla ochrana systému otroctví.²⁸⁴ Dle průzkumu Elon Poll z roku 2021 se oba názorové tábory sobě procenty přiblížily, přičemž 51,1 % upřednostňovalo jako důvod ochranu práv států a 48,9 % upřednostňovalo jako důvod ochranu systému otroctví.²⁸⁵ Hodnověrnost výše uvedených dat lze ověřit například ze dvou průzkumů, které se týkaly znalostí základních historických faktů občanské války. Například ve výzkumu, uskutečněném nezávislou organizací American Council of Trustees and Alumni z roku 2015, je uvedeno, že polovina americké veřejnosti nedokázala správně identifikovat, kdy došlo k občanské válce, a jen 18 % vědělo, že Proklamace emancipace znamená osvobození otroků jen ve vzbouřených státech. Dále například uvádí, že jen jeden z pěti Američanů byl schopen identifikovat vraha Abrahama Lincolna. Průzkumu se zúčastnili také vysokoškolští studenti. Třetina z nich například nevěděla, kdy došlo k občanské válce a jen 28 % bylo schopno poznat citát ze slavného projevu Abrahama Lincolna v Gettysburgu, který se americké děti učí nazpaměť ve školách.²⁸⁶ K podobným výsledkům o znalosti Američanů došel výzkum univerzity Elon

280 Elon Poll, Views.

281 GALLAGHER, Gary W., Leave Them Standing: Confederate Monuments Must Remain at Gettysburg to Help Interpret the Civil War's Causes and Consequences, [online], HistoryNet, Srpen 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.historynet.com/leave-them-standing-confederate-monuments-must-remain-at-gettysburg-to-help-interpret-the-civil-wars-causes-and-consequences.htm>.

282 SHOAF, Dana B., Empty Pedestals: What Should Be Done With Civic Monuments to the Confederacy and Its Leaders?, [online], Civil War Times Magazine, 1. 10. 2017, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.historynet.com/empty-pedestals-civic-monuments-confederacy-leaders.htm>.

283 STUR, Heather, Let Us Speak of What We Have Done, [online], Dale Center for Study of War and Society, 28. 7. 2017, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://dalecentersouthernmiss.wordpress.com/2017/07/28/let-us-speak-of-what-we-have-done/>.

284 Pew Research Center, Civil War at 150: Still Relevant, Still Divisive, [online], 8. 4. 2011, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2011/04/08/civil-war-at-150-still-relevant-still-divisive/>.

285 Elon Poll, Views.

286 American Council of Trustees and Alumni, Survey: Half of Americans Don't Know When the Civil War Took Place, [online], 14. 4. 2015, [22. 4. 2021], dostupné z: https://www.goacta.org/2015/04/survey_half_of_americans_dont_know_when_the_civil_war_took_place/.

z roku 2019, kde si téměř 65 % lidí myslelo, že Andrew Jackson byl prezidentem během občanské války.²⁸⁷

Z výsledků průzkumů veřejného mínění jasně vyplývá, že nadpoloviční většina amerických občanů si nepřeje odstranění svých symbolů, jelikož je vnímají jako znak historie a hrdosti. Jak nám však ukázal další průzkum, o své minulosti Američané často příliš nevědí. Z mého pohledu jsou proto výsledky průzkumů, co se možného odborného řešení týče, poměrně neprůkazné. Výsledky průzkumů proto mohou sloužit jen k navození všeobecných pocitů, které patrně nejsou založené na opravdových znalostech. Důležitým faktorem, který nelze nezmínit, je v případě odstranění konfедераčních symbolů otázka rasy. Z uvedených průzkumů je jasně zřetelné, že většina Afroameričanů shledává sochy a dalších symboly jako rasistické a zaujaté vůči jejich rase. Je to především dáno dobou vzniku většiny konfедераčních symbolů a předně soch.

Domnívám se, že ideálním řešením v otázce konfедераčních soch by bylo vytvoření speciálních míst, kam by problematické památníky byly přemístěny. Na těchto místech by byly vhodně uvedeny do kontextu a sloužily by jako edukační objekty, díky kterým by mohla vzniknout podnětná diskuze. Spolu s tím by měly být zrušeny památkové zákony, které by budoucí přesun znemožňovaly, a občanskými referendy by bylo rozhodnuto o dalším osudu místních památníků. Postupem času by na prázdných místech mohly být vytvořeny nové objekty, které by lépe prezentovaly rozmanitost společnosti. Tato řešení jsou však finančně dosti nákladná a pro poměrně velkou část dnešní americké společnosti nevídaná. Do té doby si však myslím, že neorganizované ničení památek bude ve Spojených státech i v dalších zemích pokračovat, díky čemuž společnost přijde o hmotné památky své historie.

Z výzkumu konfедераčních soch a dalších symbolů je zcela zřejmé, že se jedná o velmi komplexní problém, který nebude vyřešen v rámci několika let. K neúspěšnému řešení této sporné otázky přispívá rozdělená americká společnost na základě rasy i politické orientace. Středem kontroverze se však nestávají jen symboly Konfederace, jak by se mohlo na první pohled zdát. Pozornost získávají například i samotné památky Otců zakladatelů, kteří ať již založili Ameriku na rovnosti všech jejích obyvatel, sami z valné většiny vlastnili otroky.²⁸⁸ S prohlubující se globalizací se problém vyobrazování kontroverzní historie stává

287 Elon Poll, Confederate.

288 SHOAF, Empty Pedestals.

celosvětovým tématem, jak můžeme vidět kupříkladu na případech Velké Británie²⁸⁹, Francie,²⁹⁰ ale i České republiky.²⁹¹

289 RUSSELL, Anna, How Statues in Britain Began to Fall, [online], The New Yorker, 22. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.newyorker.com/news/letter-from-the-uk/how-statues-in-britain-began-to-fall>.

290 BREWIS, Harriet, Memorials to Colonial Past Vandalised in France as Wave of Anti-Racism Protest Sees Statues Topple Across World, [online], Evening Standard, 22. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.standard.co.uk/news/world/statues-colonial-daubed-paint-france-a4476446.html>.

291 ČERMÁK, Miloš, Komentář: Pomníky nejsou nic víc než karikatury historie, [online], Seznam Zprávy, 12. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pomniky-nejsou-nic-vic-nez-karikatury-historie-109234>.

Závěr

Problematika zobrazování historie jižních států, jejích hrdinů či obyvatel se stala v posledních několika letech problémem, který již dnešní americká společnost nemůže jen tak ignorovat. I přestože počátky tohoto problému sahají přinejmenším několik desítek let do minulosti, vhodné možnosti, jak pracovat s fyzickými symboly problematické historie stále nejsou nalezeny nebo nejsou uskutečnitelné. S prohlubující se krizí společnosti, kterou Amerika v posledních letech prožívá, a jejíž náznaky byly v historii Spojených států po několik set let přítomné, se z konfедераčních soch a dalších symbolů staly především znaky její rozdělenosti.

Na několika stranách první kapitoly jsem se pokusila popsat důležité mezníky vývoje života Afroameričanů na americkém Jihu. Pozornost jsem věnovala především třem obdobím, ve kterých docházelo k soustavnému porušování lidských práv. V prvním období jsem se pokusila nastínit vývoj afroamerického lidu od příchodu prvního zaznamenaného afrického otroka, přes zapojení černochů do bojů na straně Unie během občanské války, až po opětovnou ztrátu svých práv během tzv. Rekonstrukce Jihu. Ve druhém období vyzdvihuji především dobu, kdy na jihu Ameriky platily nepsané zákony Jima Crowa, které měly za cíl segregovat a utlačovat černošské obyvatelstvo. Ve třetí části první kapitoly uzavírám historický vývoj Afroameričanů zahájením celostátních protestů v boji za rovná práva, které proběhly především v 50. a 60. letech minulého století.

Toto rozdělení jsem si nevybrala pouze pro uvození důležitých mezníků těchto období, vybírala jsem tak především v lepší návaznosti na druhou kapitolu, ve které popisují počátek percepce občanské války na americkém Jihu. V této kapitole jsem popsala tři základní etapy stavby konfедераčních památníků, které korespondují s výše uvedenými. Každá z těchto etap se liší záměrem, pro který byly sochy postaveny. V prvním období, které následovalo po válce, bylo smyslem vzniklých soch uctít padlé hrdiny, díky čemuž se tak stávaly středem válečných hřbitovů. Ve druhém období se však účel soch změnil. Z postavených soch v tomto období se staly symboly upravené verze historie občanské války, tzv. Ztracené věci a jejich umístění na frekventovaných městských místech sloužilo jako varovný symbol pro zbylé černošské obyvatelstvo. Třetí etapa výstavby konfедераčních soch proběhla v 50. a 60. letech, kdy mnoho Jižanů nelibně sledovalo sociální vzestup Afroameričanů a stavba soch jim měla pomoci v návratu ke „starým pořádkům“. Dále se

v této kapitole věnuji činnosti ženských památkových spolků, které stály za stavbou většiny konfедераčních soch, ale také pomáhaly s uchováním „pravdivé“ historie občanské války po další generace.

Ve třetí kapitole jsem se zabývala výzkumem téměř dvou desítek konfедераčních soch, na nichž jsem se pokusila zobecnit průběh odstraňování památek a posléze jsem mé závěry doplnila výsledky několika průzkumů veřejného mínění. V rámci této kapitoly jsem se snažila přiblížit, jaké jsou strany konfliktu, co se názoru na odstraňování symbolů Konfедераce týče, a jaká jsou možná východiska z krize, která v dnešních Spojených státech připomíná ikonoklasmus ze středověkých dob. U vybraných soch jsem zaznamenala dvě možnosti, jak dochází k odstraňování konfедераčních soch. Prvním a tím častějším způsobem bývá odstranění pomníků skrze legislativní cestu, té však často brání existence památkových zákonů řady států, čímž se z odstranění či přemístění sochy často stává zdoluhavý proces. Z důvodu dlouhého procesu tak mnohdy dochází ke druhé možnosti, a tím je odstranění či spíše stržení sochy protestujícím davem. Jak jsem uvedla již v závěru třetí kapitoly, k tomuto způsobu se společnost, či přesněji demonstranti, uchylují v posledním sledovaném roce stále častěji. Z mého pohledu jediným řešením, jak předejít tomuto scénáři, je přesunutí konfедераčních soch a dalších podobných historických objektů na vhodné místo, kde budou zasazeni do správného kontextu a bude tak umožněna jejich existence pro další generace.

Ve druhé části třetí kapitoly jsem se věnovala výsledkům několika průzkumů veřejného mínění, které proběhly ve Spojených státech v posledních deseti letech. Raději než uvádět výsledky průzkumů jednotlivě, jsem zaměřila se na obecný vývoj několika tematických okruhů. Tyto okruhy se zabývaly vnímáním konfедераčních symbolů, názory na jejich odstranění, ale také v čem vidí respondenti důvod vypuknutí občanské války. Pro všeobecnou neznalost základních faktů o historii občanské války, která patří k základům amerických školních osnov, tak mohou výsledky průzkumů sloužit jen k uvození všeobecných nálad a názorů široké veřejnosti. Z mého výzkumu je tedy zřejmé, že téma občanské války je ve společnosti stále velmi živé a zasahuje do mnoha částí občanského života. Průzkumy veřejného mínění ukázaly, jak i po více než sto padesáti letech se percepce tohoto konfliktu stále mění.

V rámci této práce bohužel není možno popsat problematiku vnímání historie občanské války natolik komplexně, aby bylo možné objasnit všechny její aspekty. Se stále probíhajícími protesty a silícími požadavky na ukončení diskriminace a rasismu v dnešních Spojených státech, je toto téma stále otevřené novým vědeckým přínosům a poznatkům. Studium konfедераčních soch otevírá nové možnosti a zasahuje do několika

hledisek lidského života. Jednou z takových možností studia může být i vliv symbolů občanské války na polaritu politických stran ve Spojených státech, se kterým jsem se setkala během svého studia, ale nezačlenila jsem ji do této práce. Myslím si, že studium spojitosti konfедераčních symbolů a politických stran může být proto velmi rozsáhlým, avšak stále poměrně neprobádaným subjektem percepce občanské války a může se tak stát obsahem například diplomové nebo doktorské práce.

Seznam použité literatury

Prameny

Art Inventories Catalog, Equestrian Statue of General Forrest, [online], Smithsonian American Art Museum, [10. 4. 2021], dostupné z:

<https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?session=1504L1F54R378.3430&profile=ariall&source=~!siartinventories&view=subscriptionssummary&uri=full=3100001~!18120~!42&ri=2&aspect=Browse&menu=search&ipp=20&spp=20&staffonly=&term=Outdoor+Sculpture+--+Tennessee+--+Memphis&index=OBJEC&uindex=&aspect=Browse&menu=search&ri=2>.

Art Inventories Catalog, Confederate Soldier Memorial, [online], Smithsonian American Art Museum, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?&profile=ariall&source=~!siartinventories&uri=full=3100001~!328690~!0#focus>.

Art Inventories Catalog, General Thomas J. (Stonewall) Jackson Equestrian, [online], Smithsonian American Art Museum, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://siris-artinventories.si.edu/ipac20/ipac.jsp?&profile=ariall&source=~!siartinventories&uri=full=3100001~!14729~!0#focus>.

Commemorative Landscapes, Confederate Monument, UNC (Chapel Hill), [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/comm/land/monument/41/>.

Commemorative Landscapes, Confederate Soldiers Monument, Durham, [online], Documenting the American South, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://docsouth.unc.edu/comm/land/monument/118/>.

DAVIS, Jefferson, General Orders, No. 111: Proclamation by the Confederate President, [online], Adj. and Insp. General's Office, 24. 12. 1862, dostupné z: <http://www.freedmen.umd.edu/pow.htm>.

GREEN, Hilary, Julian Carr's Speech at the Dedication of Silent Sam, [online], [10. 4. 2021], dostupné z: <https://hgreen.people.ua.edu/transcription-carr-speech.html>.

National Archives, The Constitution: Amendments 11-27, [online], 14. 10. 2020, [10.12. 2020], dostupné: <https://www.archives.gov/founding-docs/amendments-11-27>.

Population of the U.S. by race 2000-2019, Statista Research Department, [online], 21. 1. 2021, [15. 2. 2021], dostupné: <https://www.statista.com/statistics/183489/population-of-the-us-by-ethnicity-since-2000/>.

STURGILL, Willard, Confederate “Appomattox“ Memorial in Alexandria, Virginia, [online], Sites of Memory, [11. 4. 2021], dostupné z: <http://sites-of-memory.de/main/alexandriaappomattox.html>.

The Historical Marker Database, The Confederate Statue, [online], HMdb.org, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.hmdb.org/m.asp?m=8605>.

White Clergy Black Lives Matter, Take Down Birmingham’s Confederate Monument, [online], gofundme.com, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.gofundme.com/f/take-down-birmingham039s-confederate-monument>.

Denní tisk

ASTOR, Maggie, CARON, Christina, VICTOR, Daniel, A Guide to the Charlottesville Aftermath, [online], The New York Times, 18. 8. 2017, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/08/13/us/charlottesville-virginia-overview.html>.

BARBASH, Fred, Memphis to Jefferson Davis: ‘Na na na na, hey, hey, goodbye’, [online], The Washington Post, 21. 12. 2017, [10. 4. 2021]. dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2017/12/21/memphis-to-jefferson-davis-na-na-na-na-hey-hey-goodbye/>.

BEAUJON, Andrew, Alexandria’s Confederate Statue Has Been Removed, [online], Washingtonian, 2. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.washingtonian.com/2020/06/02/alexandrias-confederate-statue-is-gone/>.

BOGEL-BURROUGHS, Nicholas, ZAVERI, Mihir, University of North Carolina Gives ‘Silent Sam’ Statue to Confederate Group, [online], The New York Times, 27. 11. 2019, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/11/27/us/unc-silent-sam.html>.

BRANSTON, John, A Short History of the Jefferson Statue in Confederate Park, [online], Memphis Flyer, 8. 2. 2013, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.memphisflyer.com/a-short-history-of-the-jefferson-davis-statue-in-confederate-park>.

BREWIS, Harriet, Memorials to Colonial Past Vandalised in France as Wave of Anti-Racism Protest Sees Statues Topple Across World, [online], Evening Standard, 22. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.standard.co.uk/news/world/statues-colonial-daubed-paint-france-a4476446.html>.

BROMWICH, Jonah Engel, University of Texas at Austin Removes Confederate Statues in Overnight Operation, [online], The New York Times, 21. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/08/21/us/texas-austin-confederate-statues.html>.

BURCH, Audra D. S., Birmingham Mayor Orders Removal of Confederate Monument in Public Park, [online], The New York Times, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/06/02/us/george-floyd-birmingham-confederate-statue.html>.

BURCH, Audra D. S., ELIGON, John, Bystander Videos of George Floyd and Others Are Policing the Police, [online], The New York Times, 26. 5. 2020, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/26/us/george-floyd-minneapolis-police.html>.

CAMPBELL, Colin, McCrory Sings Ban on Removing Historical Monuments, [online], New Observer, 23. 7. 2015, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.newsobserver.com/article28456504.html>.

CASON, Mike, Gov. Kay Ivey Signs Bill Protecting Confederate Monuments, [online], Alabama Local News, 25. 5. 2017, [12. 4. 2021], dostupné z: https://www.al.com/news/birmingham/2017/05/gov_kay_ivey_signs_bill_protect.html.

CONTORNO, Steve, For Tampa's Confederate Monument, Racist History Clouds Claims of Heritage, [online], Tampa Bay Times, 18. 6. 2017, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.tampabay.com/news/humaninterest/for-tampas-confederate-monument-racist-history-clouds-claims-of-heritage/2327512/>.

COURTNEY, David, Jefferson Davis is Back at UT, [online], Texas Monthly, 17. 4. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.texasmonthly.com/the-daily-post/jefferson-davis-back-ut/>.

ČERMÁK, Miloš, Komentář: Pomníky nejsou nic víc než karikatury historie, [online], Seznam Zprávy, 12. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pomniky-nejsou-nic-vic-nez-karikatury-historie-109234>.

DWYER, Colin, Confederate Monument Being Removed After Birmingham Mayor Vows to 'Finish the Job', [online], NPR, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.npr.org/2020/06/02/867659459/confederate-monument-removed-after-birmingham-mayors-vow-to-finish-the-job>.

EANES, Zachary, Durham Confederate Statue: Tribute to Dying Veterans or Political Tool of Jim Crow South?, [online], The Herald Sun, 16. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.heraldsun.com/article167619947.html>.

FORDE, Kathy R., BOWMAN, Bryan, Exploiting Black Labor After the Abolition of Slavery, [online], The Conversation, 7. 2. 2017, [23.12. 2020], dostupné: <https://theconversation.com/exploiting-black-labor-after-the-abolition-of-slavery-72482>.

GALUSZKA, Peter, The Women Who Erected Confederate Statues are Stunningly Silent, [online], The Washington Post, 13. 10. 2017, [9. 4. 2021], dostupné z: https://www.washingtonpost.com/opinions/the-women-who-erected-confederate-statues-are-stunningly-silent/2017/10/13/2e759dde-a920-11e7-b3aa-c0e2e1d41e38_story.html?utm_term=.fcfd946ecd89.

GATTIS, Paul, Confederate Monument in Huntsville Removed Overnight, [online], Alabama Local News, 23. 10. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/2020/10/confederate-monument-in-huntsville-removed-overnight.html>.

GATTIS, Paul, ROOP, Lee, REMKUS, Ashley, Madison County Commission Votes to Remove Confederate Statue in Huntsville, [online], Alabama Local News, 10. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/2020/06/madison-county-commission-to-consider-removal-of-confederate-statue-in-huntsville.html>.

GRAHAM, David A., How the Activist Who Tore Down Durham's Confederate Statue Got Away With It, [online], The Atlantic, 21. 2. 2018, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2018/02/durham-confederate-monument-charges-dismissed/553808/>.

GRAY, Jeremy, The History Behind Birmingham Monuments Damaged During George Floyd Protest, [online], Alabama Local News, 1. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/2020/06/the-history-of-birmingham-monuments-damaged-during-george-floyd-protest.html>.

HARDIMAN, Samuel, BURGESS, Katherine, POE, Ryan, Sons of Confederate Veterans Takes Possession of Memphis Statues, [online], Memphis Commercial Appeal, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://eu.commercialappeal.com/story/news/local/2019/12/17/sons-confederate-vets-take-memphis-statues/2676510001/>.

JACKSON, Amanda, ELLIS, Ralph, Seven Arrested in Toppling of Confederate Statue in North Carolina, [online] CNN, 16. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/08/14/us/confederate-statue-pulled-down-north-carolina-trnd/index.html>.

JACOBS, Julia, BLINDER, Alan, University of North Carolina Chancellor Explores New Spot for 'Silent Sam', [online], The New York Times, 31. 8. 2018, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/08/31/us/north-carolina-silent-sam-moving.html>.

JENKINS, Kent Jr., Toppling of Alexandria Confederate Memorial Reopens Old Wounds, [online], The Washington Post, 23. 8. 1988, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/archive/local/1988/08/23/toppling-of-alexandria-confederate-memorial-reopens-old-wounds/4a27a004-d41b-4ce8-a840-e936cad0c58b/>.

KATKOV, Mark, Protesters Topple Jefferson Davis Statue in Richmond, Va., [online], NPR, 11. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.npr.org/sections/live-updates-protests-for-racial-justice/2020/06/11/874565394/protesters-topple-jefferson-davis-statue-in-richmond-va?t=1617102103077>.

KAUR, Harmeet, Protesters Tried to Remove a Confederate Monument in Birmingham. The Mayor Told Them He Would Finish the Job, [online], CNN, 2. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/06/01/us/birmingham-protests-confederate-monument-trnd/index.html>.

LEVENSON, Michael, Protesters Topple Statue of Jefferson Davis on Richmond's Monument Avenue, [online], The New York Times, 11. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/06/11/us/Jefferson-Davis-Statue-Richmond.html>.

LYNCH, Jamie, DIMON, Darran, PGT Beauregard Confederate Statue Comes Down in New Orleans, [online], CNN, 17. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://edition.cnn.com/2017/05/16/us/new-orleans-confederate-monuments/>.

MCCANN, Mac, Written in Stone. History of Racism Lives on in UT Monuments, [online], The Austin Chronicle, 29. 5. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.austinchronicle.com/news/2015-05-29/written-in-stone/>.

MELE, Christopher, Jefferson Davis Statue in New Orleans Is Removed, [online], The New York Times, 11. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/11/us/jefferson-davis-statue.html>.

MONTEVERDE, Danny, Confederate Gen. P. G. T. Beauregard Statue Is 3rd New Orleans Monument to Be Taken Down, [online], USA Today News, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/nation-now/2017/05/17/confederate-gen-beauregard-statue-taken-down/101782666/>.

PILKINGTON, Ed, Mississippi Lawmaker Calls for Lynchings After Removal of Confederate Symbols, [online], The Guardian, 22. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2017/may/22/mississippi-confederate-symbols-karl-oliver-lynching-comments>.

ROBERTSON, Campbell, From Lofty Perch, New Orleans Monument to Confederacy Comes Down, [online], The New York Times, 19. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/19/us/confederate-monument-new-orleans-lee.html?hp&action=click&pgtype=Homepage&clickSource=story-heading&module=second-column-region®ion=top-news&WT.nav=top-news>.

ROOP, Lee, Huntsville's Controversial Confederate Statue is a 1960' Replica, [online], Alabama Local News, 12. 6. 2020, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.al.com/news/huntsville/2020/06/huntsvilles-controversial-confederate-statue-is-a-1960s-replica.html>.

RUSSELL, Anna, How Statues in Britain Began to Fall, [online], The New Yorker, 22. 6. 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.newyorker.com/news/letter-from-the-uk/how-statues-in-britain-began-to-fall>.

SMITH, Alexander, New Orleans Removes Confederate President Jefferson Davis Statue, [online], NBC News, 11. 5. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/us-news/new-orleans-removes-confederate-president-jefferson-davis-statue-n757741>.

SULLIVAN, Patricia, Alexandria's Bid to Move Civil War Statue Hits Roadblocks, [online], Stars and Stripes, 25. 9. 2016, [11. 4. 2021], dostupné z: <https://www.stripes.com/news/us/alexandria-s-bid-to-move-civil-war-statue-hits-roadblocks-1.430961>.

WAMSLEY, Laurel, Judge Voids UNC's Controversial Settlement Over Confederate Statue 'Silent Sam', [online], NPR, 12. 2. 2020, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.npr.org/2020/02/12/805250903/judge-voids-uncs-controversial-settlement-over-confederate-statue-silent-sam>.

WATKINS, Matthew, UT-Austin Removed Confederate Statues in the Middle of the Night, [online], The Texas Tribune, 20. 8. 2017, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://www.texastribune.org/2017/08/20/ut-austin-removing-confederate-statues-middle-night/>.

WILLIAMS, Jessica, Bill Filed in Legislature to Prevent Takedowns of Confederate Monuments, [online], Nola.com, 8. 3. 2016, [10. 4. 2021], dostupné z: https://www.nola.com/news/politics/article_02649411-34b6-5e58-bb41-df55c3223626.html.

Dotazníky veřejného mínění

American Council of Trustees and Alumni, Survey: Half of Americans Don't Know When the Civil War Took Place, [online], 14. 4. 2015, [22. 4. 2021], dostupné z: https://www.goacta.org/2015/04/survey_half_of_americans_dont_know_when_the_civil_war_took_place/.

CNN/ORC International Poll, [online], 2015, [22. 4. 2021], dostupné z: <http://i2.cdn.turner.com/cnn/2015/images/07/01/confederate.flag.pdf>.

Elon Poll, Confederate Monuments and Symbols, [online], The Elon University, 2019, [22. 4. 2021], dostupné z: https://www.elon.edu/u/elon-poll/wp-content/uploads/sites/819/2019/11/2019_11_20-ElonPoll_Report.pdf.

Elon Poll, Views on Confederate Monuments in North Carolina, [online], The Elon University, 2021, [22. 4. 2021], dostupné z:

<https://www.elon.edu/u/elon-poll/wp-content/uploads/sites/819/2021/04/Elon-Poll-Report-040821.pdf>.

Huff/Post, Confederate Flag, [online], 2017, [23. 4. 2021], dostupné z: <http://big.assets.huffingtonpost.com/tabsHPConfederateFlag20170815.pdf>.

Huff/Post, Confederate Symbols, [online], 2020, [23. 4. 2021], dostupné z: <https://big.assets.huffingtonpost.com/athena/files/2020/06/10/5ee143b2c5b6ee376f836775.pdf>.

Ipsos Public Affairs, Ipsos Poll Conducted for Reuters: Confederate Monuments and Race Relations 08.21.2017, [online], 2017, [24. 4. 2021], dostupné z: <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2017-08/2017%20Reuters%20Tracking%20-%20Confederate%20Monuments%20and%20Race%20Relations%208%2021%202017%20%28003%29.pdf>.

Pew Research Center, Civil War at 150: Still Relevant, Still Divisive, [online], 8. 4. 2011, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2011/04/08/civil-war-at-150-still-relevant-still-divisive/>.

The Economist/YouGov Poll, [online], 2020, [20. 4. 2021], dostupné z: <https://docs.cdn.yougov.com/k05rp8ded6/econTabReport.pdf>.

Odborná literatura

ANSALONE, George, Tracking: A Return to Jim Crow, in: Race, Gender and Class: A Potpourri in Psychology, Vol. 13, No. 1/2, 2006.

BAKER, Bruce E., Not Forgotten: How W. E. B. DuBois Won the United Daughters of the Confederacy Essay Contest, in: Southern Cultures, vol. 15, no. 1, 2009.

BARBEE, Matthew M., Matthew Fontaine Maury: The Evolution of Southern Memory, in: The Virginia Magazine of History and Biography, Vol. 120, No. 4, 2012.

BARŠA, Pavel, Paměť národa a vědění historie, in: Uzel na kapesníku: Vzpomínka a narativní konstrukce dějin, Praha, 2014.

BEETHAM, Sarah, Confederate Monuments: Southern Heritage or Southern Art?, in: Panorama: Journal of the Association of Historians of American Art, no. 1, 2020.

BEETHAM, Sarah, From Spray Cans to Minivans: Countersting the Legacy of Confederate Soldier Monuments in the Era of 'Black Liver Matter', in: *Public Art Dialogue*, 6:1, 2016.

BLIGHT, David W., *Race and Reunion: The Civil War in American Memory*, Cambridge, 2002.

BOBO, Lawrence D., Somewhere Between Jim Crow & Post-Racialism: Reflections on the Racial Divide in America Today, in: *Daedalus, Race, Inequality & Culture*, Vol. 140, No. 2, 2011.

BUFFINGTON, Melanie L., Confronting Hate: Ideas for Art Educators to Address Confederate Monuments, in: *Art Education*, 72:1, 2018.

CARNEY, Court, The Contested Image of Nathan Bedford Forrest, in: *The Journal of Southern History*, Vol. 67, No. 3, 2001.

CARSON, Anne, *Prisoners in 2019*, U. S., Department of Justice, 2020.

CASE, Sarah H., The Historical Ideology of Mildred Lewis Rutherford: A Confederate Historian's New South Creed, in: *The Journal of Southern History*, vol. 68, no. 3, 2002.

CINCOTTA, Howard (red.), *Nástin amerických dějin*, 2. vydání, Praha, 1994.

COX, Karen L., *Dixie's Daughters: The United Daughters of the Confederacy and the Preservation of Confederate Culture*, Gainesville, 2003.

COX, Karen L., *Dreaming Dixie: How the South War Created in American Popular Culture*, Chapel Hill, 2011.

CRISMAN, Pheobe, Confederate War Grief Transformed: The Openness of Memorials to New Meaning, in: *Ricerche e progetti per il territorio, la città e l'architettura*, numero 12, 2017.

ČERNÝ, Karel, Ku-klux-klan a jeho čtvrtá reinkarnace, in: *Soudobé dějiny*, 2-3, 2019.

DAISE, Ronald E., A Pedestal for Perception, Confederate Monuments from an African-American Perspective, in: *Sculpture Review*, vol. 66, 2017.

Equal Justice Initiative, *Lynching in America. Confronting the Legacy of Racial Terror*, Third Edition, 2017.

FLETCHER, George P., Lincoln and the Thirteenth Amendment, in: *OAH Magazine of History*, Vol. 21, No. 1, 2007.

FONER, Eric, Give Me Liberty! An American History, Volume 2: From 1865, New York, 2005.

FORREST, Danequa L., O'CONNELL, Heather A., Confederate Monument Inscriptions. Different Times, Different Places, Different Messages, in: Du Bois Review: Social Science Research on Race, 2020.

FOSTER, Gaines M., Dixie's Daughters: The United Daughters of the Confederacy and the Preservation of Confederate Culture (Review), in: Southern Cultures, vol. 10, no. 1, 2004.

FREDRICKSON, George M., Rasismus, Praha, 2003.

GALLAGHER, Gary W., Leave Them Standing: Confederate Monuments Must Remain at Gettysburg to Help Interpret the Civil War's Causes and Consequences, [online], HistoryNet, Srpen 2020, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.historynet.com/leave-them-standing-confederate-monuments-must-remain-at-gettysburg-to-help-interpret-the-civil-wars-causes-and-consequences.htm>.

GOLDFIELD, David, Still Fighting the Civil War: The American South and Southern History, Louisiana, 2002.

GULLEY, H. E., Women and the Lost Cause: Preserving a Confederate Identity in the American Deep South, in: Journal of Historical Geography, vol. 19, no. 2, 1993.

GUNTER, Booth, KIZZIRE, Jamie, Whose Heritage? Public Symbols of the Confederacy, Montgomery, 2016.

GUTIERREZ, Michael, Keenan, UNC's Silent Sam and Honoring the Confederacy, [online], We're History, 7. 7. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: <http://werehistory.org/silent-sam/>.

HEANEY, Michael T., Protest at the Center of American Politics, in: Journal of International Affairs, Vol. 73, No. 2, 2020.

HEIDEKING, Jürgen, MAUCH, Christof, Dějiny USA, Praha, 2012.

HLAVAČKA, Milan, Místa paměti, in: Základní problémy studia moderních a soudobých dějin, Praha, 2014.

HOLYFIELD, Lori, BEACHAM, Clifford, Memory Brokers, Shameful Past and Civil War Commemoration, in: Journal of Black Studies, Vol. 42, No. 3, 2011.

HUTEČKA, Jiří, Země krví zbrocená: Americká občanská válka 1861-1865, Praha, 2008.

JANNEY, Caroline E., Remembering the Civil War: Reunion and the Limits of Reconciliation, Chapel Hill, 2013.

JOHNSON, Paul, Dějiny amerického národa, Praha, 2014.

KENNEDY, Amelia, Jefferson Davis Monument, [online], Clio: Your Guide to History, 10. 11. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.theclio.com/tour/842/3>.

KŘÍŽOVÁ, Markéta, Otroctví v Novém světě, Praha, 2013.

LABODE, Modupe, LEVIN, Kevin M., Reconsideration of Memorials and Monuments, in: History News, vol. 71, no. 4, 2016.

LAWLER, Andrew, The Origin Story of Monument Avenue, America's Most Controversial Street, [online], National Geographic, 27. 7. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/history/article/origin-story-monument-avenue-america-most-controversial-street>.

LeMAHIEU, Michael, BURTON, Orville V., Civil War Memory in the Civil Rights Movement and Contemporary Culture, in: American Studies, 53:4, 2014.

LEWIS, Aaron, Memoria In Aeterna, [online], Tampa Historical, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://tampahistorical.org/items/show/55>.

McPHERSON, James, Ordeal by Fire: The Civil War and Reconstruction, New York, 1982.

McPHERSON, James, The War That Forget a Nation: Why the Civil War Still Matters, Oxford, 2015.

MICHEL, Joël, Lynčování, Praha. 2009.

NEVINS, Allan, COMMAGER, Henry S., Dějiny USA, Klatovy, 1994.

NEWSON, Andrew, Epistemological Crises Made Stone: Confederate Monuments and the End of Memory, in: Journal of the Society of Christian Ethics, vol. 37, no. 2, 2017.

NICHOLSON, Amber, General Beauregard Statue, [online], New Orleans Historical, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/111>.

NICHOLSON, Amber, EILERTSEN, Carolyn, SIMKINS, Olivia, Jefferson Davis Monument, [online], New Orleans Historical, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/1278>.

NICHOLSON, Amber, NARIKE, Shelby, SPURLOCK, Herbert, Robert E. Lee Monument, [online], New Orleans Historical, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://neworleanshistorical.org/items/show/1279>.

NORA, Pierre, Mezi paměti a historií: problematika míst, Praha, 2010.

OPATRŇÝ, Jose, Válka Severu proti Jihu, 2. vydání, Praha, 1998.

PINKELMAN, Paul, Slavery, the Constitution, and the Origins of the Civil War, in: OAH Magazine of History, Vol. 25, No. 2, 2011.

PRUITT, Sarah, How the Black Power Movement Influenced the Civil Rights Movement, History.com, [online], 20. 2. 2020, [15. 2. 2021], dostupné: <https://www.history.com/news/black-power-movement-civil-rights>.

RANDOLPH, Janet, Memorializing the Lost Cause. Black Citizenship in the Age of Jim Crow, in: The New-York Historical Society, 2018.

RHEINGOLD, Beth, WIKE, Richard S., Confederate Symbols, Southern Identity, and Racial Attitudes: The Case of the Georgia State Flag, in: Social Science Quarterly, vol. 79, no. 3, 1998.

SHEEHAN, Rebecca, SPEIGHTS-BINER, Jennifer, Negotiating Strategy in New Orleans's Memory-Work: White Fragility in the Politics of Removing Four Confederate-Inspired Monuments, in: Journal of Cultural Geography, 36:3, 2019.

SHOAF, Dana B., Empty Pedestals: What Should Be Done With Civic Monuments to the Confederacy and Its Leaders?, [online], Civil War Times Magazine, 1. 10. 2017, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://www.historynet.com/empty-pedestals-civic-monuments-confederacy-leaders.htm>.

SINCLAIR-CHAPMAN, Valeria, (De)Constructing Symbols: Charlottesville, the Confederate Flag and a Case for Disrupting Symbolic Meaning, in: Politics, Groups, and Identities, 6:2, 2018.

Southern Poverty Law Center, Seeking Justice, [online], [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/seeking-justice>.

Southern Poverty Law Center, SPLC History: 1970s, [online], [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/about-us/our-history/splc-history-1970s>.

Southern Poverty Law Center, SPLC Reports over 160 Confederate Symbols Removed in 2020, [online], SPLC, 23. 2. 2021, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/presscenter/splc-reports-over-160-confederate-symbols-removed-2020>.

Southern Poverty Law Center, Whose Heritage? Public Symbols of the Confederacy, [online], SPLC, 1. 2. 2019, [9. 4. 2021], dostupné z: <https://www.splcenter.org/20190201/whose-heritage-public-symbols-confederacy>.

SPARKS, Randy J., Blind Justice: The United State's Failure to Curb the Illegal Slave Trade, in: Law and History Review, Vol. 35, No. 1, 2017.

STUR, Heather, Let Us Speak of What We Have Done, [online], Dale Center for Study of War and Society, 28. 7. 2017, [22. 4. 2021], dostupné z: <https://dalecentersouthernmiss.wordpress.com/2017/07/28/let-us-speak-of-what-we-have-done/>.

SUGRUE, Thomas J., LEUTHART, Haley, Northern Lights: The Black Freedom Struggle Outside the South, in: OAH Magazine of History, Vol. 26, No. 1, 2012.

The University of Texas, UT Campus History. Jefferson Davis Statue, [online], [10. 4. 2021], dostupné z: <http://campushistory.la.utexas.edu/exhibits/show/jefferson-davis>.

TINDALL, George B., SHI, David E., Dějiny Spojených států amerických, 5. vydání, Praha, 2008.

WAHLERS, Kasi E., North Carolina's Heritage Protection Act: Cementing Confederate Monuments in North Carolina's Landscape, in: North Carolina Law Review, Vol. 94, No. 6, 2016.

WATSON, Nathan, A History of the Confederate Monument in Birmingham's Linn Park, [online], Bham Now, 2. 6. 2020, [10. 4. 2021], dostupné z: <https://bhamnow.com/2020/06/02/a-history-of-the-confederate-monument-in-birminghams-linn-park/>

WATSON, Nathan, Monument in Birmingham's Linn Park, [online], Bham Now, 2. 6. 2020, [12. 4. 2021], dostupné z: <https://bhamnow.com/2020/06/02/a-history-of-the-confederate-monument-in-birminghams-linn-park/>.

WEISS, Debra C., Removal of Confederate Monuments Violates Free-Speech Right to Preserve History, Suit Says, [online] ABA Journal, 21. 12. 2015, [10. 4. 2021], dostupné z: https://www.abajournal.com/news/article/removal_of_confederate_monuments_violates_free_speech_right_to_preserve_his.

WINBERRY, John J., "Lest We Forget": The Confederate Monument and the Southern Townscape, in: Southeastern Geographer, vol. 55, no. 1, 2015.

ZOUNEK, Jiří, ŠIMÁNĚ, Michal, Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: Kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu, Brno, 2014.